

Kallelse

Vård- och omsorgsnämnden kallas till sammanträde

Tid: Tisdagen den 23 april 2013 kl. 18.00

Plats: Sammanträdesrum **Viren**, plan 1, Alceahuset, Hackstavägen 22

(Sammanträdesrum **Viren**, plan 1 är reserverat för majoriteten kl. 16.30-18.00.

Sammanträdesrum **Losjön**, plan 1 är reserverat för oppositionen kl. 17.00-18.00)

Övrig information:

Var vänlig anmäl om du har förhinder till sammanträdet till Linda Turula, linda.turula@osteraker.se.

Mikael Ottosson
Ordförande

/ Linda Turula
Administrativ samordnare

Föredragningslista

1. Val av justerare samt tid och plats för justering
2. Fastställande av dagordning
3. Information om verksamheten Personligt Ombud, enhetschef Lea Vaattovaara
4. Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per den 2013-03-31
5. Utredning om införande av valfrihet enligt LOV inom särskilt boende för äldre
6. Ersättning för särskilt boende enligt LOV (handlingarna utsänds senare)
7. Fördjupad granskning av LSS-verksamheterna Nätet daglig verksamhet och Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet
8. Återrapportering från Produktionsstyrelsen efter granskningar på Smedby gruppboestad, Oppsätra gruppboestad och Malvavägen stöd och service
9. Byggnation av ny gruppboestad (handlingarna delas utsänds senare)
10. Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS per den 2013-03-31

11. Individärenden

- 11.1 Omprövning av korttidsvistelse
- 11.2 Omprövning av korttidsvistelse
- 11.3 Omprövning av boende för barn och ungdomar
- 11.4 Omprövning av HVB-boende

- 11.5 Omprövning av HVB-boende
- 11.6 Omprövning av boende enligt LSS 9 § 8
- 11.7 Omprövning av boende enligt LSS 9 § 8
- 11.8 Ansökan om HVB-boende
- 11.9 Ansökan om HVB-boende
- 11.10 Ansökan om HVB-boende
- 11.11 Ansökan om HVB-boende
- 11.12 Ansökan om personlig assistans
- 11.13 Ansökan om extern sysselsättning

12. Anmälan delegationsbeslut

- 12.1 Beslut v. ordf. 2013-03-26 ang. ansökan om HVB-boende
- 12.2 Delegationslistor Procapita 2013-03-01 – 2013-03-31

13. Delgivningar

- 13.1 Beslut från Förvaltningsrätten i Stockholm i mål nr 2497-13 (bifogas handlingar)
- 13.2 Anmälan om missförhållanden i omsorger om äldre och personer med funktionsnedsättning
Lex Sarah
- 13.3 Beslut från Socialstyrelsen i mål, dnr 9.1-62278/2012
- 13.4 Protokollsutdrag PS § 32/2013
- 13.5 Protokollsutdrag PS § 33/2013
- 13.6 Protokollsutdrag KF § 2:12/2013
- 13.7 Protokollsutdrag KF § 2:24/2013

4.

**Vård- och omsorgsnämndens
månadsuppföljning per den 2013-03-31**

Socialförvaltningen
Frida Wennermark

Tjänsteutlåtande

4/13/2013

Dnr VON 2013/0030-042

Till Vård- och omsorgsnämnden

**Tjänsteutlåtande - Vård- och omsorgsnämndens
månadsuppföljning per den 2013-03-31****Förslag till beslut****Vård- och omsorgsnämnden beslutar**

1. Månadsuppföljning per den 31 mars 2013 och prognos per den 31 december 2013 noteras.
2. Månadsuppföljning och prognos överlämnas till Kommunstyrelsen.

Redogörelse för ärendet

Nämndens nettokostnader för perioden uppgår till -123 061 tkr vilket motsvarar 101 % av periodbudgeten. Bokslutsprognosen för helåret är -494 500 tkr vilket ger nämnden ett resultat med en negativ avvikelse gentemot budget uppgående till 5,2 mkr för helåret 2013.

Bilagor

Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per den 31 mars 2013 inkl. åtgärdsplan.

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Frida Wennermark
Controller

Frida Wennermark
Controller

Ekonomisk uppföljning per den 31 mars, Vård- och omsorgsnämnden

Ekonomisk sammanställning

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - MAR			
	Budget 2013	Prognos 2013	Utfall 2012	Utfall 2012	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	20 112	21 412	1 300	19 598	5 028	5 234	206	104%
Övriga intäkter	47 688	48 038	350	48 490	11 922	12 236	313	103%
Summa intäkter	67 800	69 450	1 650	68 088	16 950	17 470	519	103%
- Varav interna intäkter								
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-23 701	-23 501	200	-19 558	-5 925	-5 736	189	97%
Lokalkostnader	-38 891	-38 691	200	-42 754	-9 723	-9 698	23	100%
Kapitalkostnader	-1 129	-1 129	0	-1 095	-282	-237	45	84%
Köp av verksamhet	-468 236	-474 986	-6 750	-443 803	-117 060	-118 409	-1 350	101%
Övriga kostnader	-25 143	-25 643	-500	-24 448	-6 286	-6 450	163	103%
Summa kostnader	-557 100	-563 950	-6 850	-531 659	-139 276	-140 530	-1 255	101%
- Varav interna kostnader								
Verksamhetens nettokostnad	-489 300	-494 500		-463 571	-122 326	-123 061		101%

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - MAR			
	Budget 2013	Prognos 2013	Budget- avvikelse	Utfall 2012	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-27 354	-26 054	1 300	-21 624	-6 839	-5 967	872	87%
Särskilt boende	-115 200	-114 700	500	-109 445	-28 800	-28 614	186	99%
Korttidsplatser äldreomsorg	-43 421	-44 521	-1 100	-40 852	-10 855	-11 549	693	106%
Hemtjänst	-81 439	-82 939	-1 500	-76 772	-20 360	-20 909	549	103%
Övrig äldreomsorg	-8 749	-8 349	400	-9 363	-2 188	-2 078	110	95%
Korttids LSS	-23 863	-19 863	4 000	-22 889	-5 966	-4 976	990	83%
LSS-boende	-94 043	-98 043	-4 000	-92 378	-23 511	-23 568	57	100%
Daglig verksamhet LSS	-27 007	-29 907	-2 900	-23 071	-6 752	-7 476	725	111%
Övrig LSS-verksamhet	-6 356	-8 256	-1 900	-6 449	-1 589	-2 157	568	136%
Vård psyk funktionshindrade	-15 250	-13 050	2 200	-13 980	-3 813	-3 224	588	85%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-15 116	-15 416	-300	-15 472	-3 779	-3 852	73	102%
Personlig assistans LSS	-7 891	-9 291	-1 400	-7 892	-1 973	-2 709	736	137%
Personlig assistans SFB	-22 275	-22 775	-500	-22 151	-5 569	-5 651	82	101%
Personligt Ombud	-1 336	-1 336	0	-1 234	-334	-334	0	100%
Verksamhetens nettokostnad	-489 300	-494 500	-5 200	-463 571	-122 326	-123 062		101%

Sammanfattning

Nämndens utfall för perioden uppgår till -123 062 tkr vilket motsvarar 101 % av periodbudgeten. Bokslutsprognosen för helåret är -494 500 tkr vilket ger ett underskott uppgående till 5,2 mkr.

Kommentarer till periodens utfall

Nämndens nettoavvikelse per sista mars visar på ett resultat som överstiger periodbudgeten med 735 tkr. För centrala poster finns ett överskott på drygt 600 tkr men flera av verksamheterna redovisar underskott för det första kvartalet.

Intäkterna har för perioden en positiv budgetavvikelse på drygt 500 tkr medan kostnaderna för köp av verksamhet ligger på - 1 350 tkr.

Kostnaderna för köp av externa korttidsplatser hade per sista mars överstigit budget med cirka 1 mkr. Volymerna var dock något lägre i mars så förhoppningen är att kostnadsökningen ska stanna av. Avseende volymerna för hemtjänsttimmar har de fortsatt ligga högre än budgeterat. Underskottet per sista mars uppgick till omkring 600 tkr och den största ökningen står de privata utförarna för.

Korttidsverksamhet för barn har däremot varit lägre än budgeterat och genererar ett överskott för perioden på nära 1 mkr. Volymerna för avlösning/ledsagning har dock ökat kraftigt. Antalet beställda timmar var cirka 12 % fler under första kvartalet i år jämfört med sista kvartalet föregående år. De utförda timmarna ökade dock omkring 20 % för samma period. Detta har lett till att kostnaderna blev nästan dubbelt så höga som budgeterat mellan januari till mars och uppgick till - 600 tkr.

LSS-boende uppvisar endast ett litet underskott för perioden på cirka 50 tkr. Antalet placeringar för vuxna har varit 3 personer färre än budgeterat vilket lett till ett ackumulerat överskott på omkring 400 tkr. Från och med början av året har ytterligare 5 barn placerats i LSS-boende jämfört med föregående år. Totala antalet barn som är placerade idag uppgår till 18 stycken jämfört med de 14 som fanns budgeterade. För det första kvartalet har det inneburit kostnader på omkring 0,5 mkr mer än budgeterat. För daglig verksamhet finns dock ett betydande underskott på 725 tkr. Mellan december 2012 och januari 2013 ökade antalet beviljade dygn per vecka med 9 stycken.

Även inom personlig assistans både enligt LSS och SFB finns för perioden underskott på totalt 800 tkr. För personlig assistans enligt LSS har timmarna ökat drastiskt på grund av att ytterligare personer haft omfattande behov. Utbetalningarna till egen regi uppgår redan under de tre första månaderna till hälften av den totala ersättningen till dem för föregående år. Vad det gäller personlig assistans enligt SFB beror underskottet på att ersättningen till Försäkringskassan varit högre per timme än som budgeterats på grund av att flera av de aktuella personerna fått förhöjda belopp.

Kommentarer till bokslutsprognos

Bokslutsprognosen för helåret är -494 500 tkr vilket ger nämnden en negativ budgetavvikelse på 5,2 mkr. Detta är en försämring sedan februari månad med lika mycket.

För centrala poster finns ett prognostiserat överskott på 1,1 mkr som delvis beror på den budgeterade bufferten för oförutsedda kostnader. Detta väger alltså upp en del av verksamheternas totala underskott på 6,3 mkr.

Endast för LSS-verksamheter uppgår prognosen till totalt -6,2 mkr. De största orsakerna är kostnadsökningen inom LSS-boende och daglig verksamhet som tillsammans svarar för nästan -7 mkr. Vad det gäller LSS-boende är det kostnaderna för placeringar av barn som genererar det prognostiserade underskottet. Under 2012 uppgick antalet barn till 13 stycken och i budget fanns utrymme för 14 barn. I och med att 5 barn tillkom från år 2013 innebär det en ökning med nästan 40 % mellan åren. Kostnaden per dygn för fyra av placeringarna uppgår till 4000 kr och för en placering till 5300 kr per dygn. Nettokostnaden för dessa uppgår till cirka 6,5 mkr för i år men samtidigt hade 3 av dem andra insatser som till exempel korttidsvistelse och korttidstillsyn under förra året som motsvarade cirka 1,6 mkr. En volymökning motsvarande ett barn fanns dessutom budgeterat så nettopåverkan på årets budget uppgår därmed till nästan 4 mkr. Denna förändring har därmed bidragit till att prognosen för andra insatser enligt LSS förbättrats och totalt uppgår den till +4 mkr för korttidstillsyn och korttidsvistelse.

För daglig verksamhet enligt LSS förväntas underskottet uppgå till 2,9 mkr i år. 1 januari 2013 infördes LOV inom daglig verksamhet och sysselsättning enligt SoL. Detta innebar en ny ersättningsmodell med flera förändringar. Lokalkostnaden flyttades till utföraren men ersätts som en del av pengarna. I samband med detta togs begreppet integrerad daglig verksamhet bort vilket innebär att alla får samma ersättning men beroende på vårdnivå. Även ersättning för halvdagar försvann och dessa ersätts nu som heldagar. Det skedde med andra ord många stora förändringar i systemet och en djupare analys av hur ersättningen fallit ut pågår därför på förvaltningen. Klart är dock att antalet personer med beslut inte ökat i början av året jämfört med de sista månaderna föregående år. Däremot har antalet beviljade dagar per person ökat med cirka 40 per månad bara mellan december 2012 och januari 2013. Om antalet beviljade dagar skulle vara samma som för första kvartalet under resten av året skulle helårseffekten vara ungefär 700 tkr mer i år än 2012.

Inom äldreomsorgen är det hemtjänst och externa korttidsplatser som bidrar mest till den negativa prognosen. Volymerna har varit högre än budgeterat under första kvartalet men förväntas sjunka något under året. Helårsprognosen för korttidsplatser uppgår nu till -1,1 mkr. För hemtjänst väntas intäkterna i form av sociala avgifter samt momskompensation bli omkring 0,5 mkr bättre än budgeterat men samtidigt väntas kostnaderna överstiga budget med 2 mkr. Kostnaderna för utskrivningsklara väntas få ett resultat utan budgetavvikelse och för särskilt boende väntas ett överskott på 0,5 mkr på grund av högre intäkter.

En verksamhet som än så länge haft ett mycket positivt resultat är HVB för psykiskt funktionshindrade. Utifrån de placeringar som är kända idag väntas verksamheten få en positiv budgetavvikelse på 2,2 mkr för helåret 2013.

En åtgärdsplan har tagits fram för att försöka reducera det stora prognostiserade underskottet och denna återfinns i sin helhet som en bilaga.

Nyckeltal

Nyckeltal äldreomsorg	Budget 2013	Prognos 2013	Utfall 2012
Särskilt boende, årsplatser	205	206	203
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 699	1 706	1 798
Särskilt boende, beläggningsgrad	97%	98%	97%
Särskilt boende, genomsnittlig vårdnivå	5,16	5,51	5,12
Korttidsplatser, antal dygn	21 535	22 286	20 621
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 047	2 166	2 013
Utskrivningsklara, antal dygn	220	208	236
Utskrivningsklara, snittkostnad/dygn	3 220	3 400	3 371
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	218 094	220 440	206 099
- varav extern regi	39%	44%	38%
Hemtjänst, antal kunder	517	507	502
Hemtjänst, pris/utförd timme	374	375	366

Nyckeltal funktionshinder	Budget 2013	Prognos 2013	Utfall 2012
Boende, antal vuxna egen regi	99	98	98
Boende, antal vuxna extern regi	23	21	21
Boende, antal barn	14	18	13
Daglig verksamhet enl. LSS, antal personer	169	164	157
Korttidsvistelse, antal dygn	5 718	4 917	5 076
Korttidstillsyn, antal barn	33	25	31
Hem för vård och boende (HVB), antal dygn	7 529	6 489	7 435
Hem för vård och boende (HVB), snittkostnad/dygn	2 089	2 062	2 096
Boendestöd, antal personer	106	106	92
Boendestöd, antal timmar	10 445	11 518	9 466
Sysselsättning enl. SoL, antal pass	7 115	7 115	7 110
Personlig assistans LSS, antal timmar	30 561	40 382	31 322
Personlig assistans LSS, antal personer	16	22	17
Personlig assistans SFB, antal personer	74	73	74

Vård- och omsorgsnämndens åtgärdsplan per mars 2013

Åtgärdsplan						
Biståndsenheten	2013			2014		
	Påverkan (tkr)			Påverkan (tkr)		
	Intäkt +	Kostnad -	Netto	Intäkt +	Kostnad -	Netto
Minska antalet köpta dygn korttidsboende		-575	575		-850	850
Minska antalet dygn utskrivningsklar sjukhus		-50	50		-300	300
Minska kostnaden uppsägningstid köpt plats		-200	200			0
Minska tomtygn särskilt boende		-425	425			0
Öka stödet till anhörigvårdare för kvarboende			0		-100	100
Ökade hyresintäkter LSS-boende	40		40	50		50
Färre tomtygn LSS-boende		-110	110			0
Summa	40	-1360	1400	50	-1250	1300

Kommentar

Det har skett stora volymökningar inom flera av Vård- och omsorgsnämndens områden. Den största ekonomiska effekten är dock för de 5 nya barn som blivit placerade i LSS-boende från 2013. Under föregående år fanns 14 barn budgeterat men eftersom utfallet fram till oktober endast var 13 barn så justerades nämndens budgetram ned med motsvarande 1,5 mkr. Nu är fallet det omvända och det förväntade antalet barn uppgår nu till 18 jämfört trots att budgeten ligger kvar på 14 barn. En förväntan finns därmed att justering görs för motsvarande volymökning som uppstått under detta år. Totalt uppgår den nettokostnaden för denna volymökning till cirka 4 mkr om hänsyn tas till de insatser som 3 av barnen i stället hade under år 2012. För 2 av barnen hade inte nämnden några kostnader under förra året.

Antalet köpta dygn i korttidsboende påverkas i stor utsträckning av tillgången på platser i särskilt boende. Om allt går väl kommer VON att få tillgång till platser i ett privat särskilt boende som etablerar sig i Österåker i årsskiftet 2013/2014. Idag väntar 25 personer på särskilt boende. Dessa personer har under väntetiden omfattande hemtjänstinsatser alternativt plats i korttidsboende. Skillnaden i kostnad mellan en plats i särskilt boende och en plats i korttidsboende är idag 450 kr. Antalet köpta dygn i korttidsboende ska minska genom att biståndshandläggaren har en tydlig målinriktad planering tillsammans med kunden och verksamheten. Detta arbetssätt har intensifierats sedan årsskiftet.

En förbättrad bevakning av avtal och beslut ska leda till en minskad kostnad i samband med uppsägningar av köpta platser inom LSS-verksamheter och verksamheter för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Antalet tomtygn för lägenheter i särskilt boende ska minska. Verksamheten har övertagit besiktning av lägenheten vid utflyttning vilket ska minska tomtygnen. Tydligare rutiner upprättas för planerad tid för visning och kundens inflyttning.

Kostnaden för utskrivningsklar patient på sjukhus påverkas av sjukhusets belastning och tillgång på platser samt patientens hälsotillstånd. En snabb och effektiv planering för personer som är utskrivningsklara ska minska kostnaden för utskrivningsklara. Personen planeras hem med insatser från hemtjänst eller till korttidsboende.

I samband med att ett nytt särskilt boende står färdigt i början av 2014 så finns möjlighet att omvandla permanenta platser på Enebacken till korttidsplatser för personer med demenssjukdom. Därmed kan fler personer erbjudas plats på Solskiftets växelboende. Det ökar möjligheten till kvarboende i ordinärt boende och stödet till anhörigvårdare kan utökas.

Effektiv planering kring lediga lägenheter i LSS-boenden. Effekten blir en minskad kostnad för övriga insatser så som tex. korttidsvistelse. Dessutom erhåller nämnden då hyresintäkter som vi idag går miste om.

5.

**Utredning om införande av valfrihet enligt
LOV inom särskilt boende för äldre**

Tjänsteutlåtande

2013-04-10

Dnr VON 2013/0028-735

Socialförvaltningen
Sara Eriksson

Till Vård- och omsorgsnämnden

Utredning om införande av valfrihet enligt LOV inom särskilt boende för äldre

Vård- och omsorgsnämnden har fattat ett inriktningsbeslut om att införa valfrihet enligt LOV (lag om valfrihetssystem 2008:962) inom särskilt boende för äldre. Denna utredning föreslår hur beslutet kan genomföras.

Förslag till beslut**Vård- och omsorgsnämnden beslutar att**

Uppdra åt socialförvaltningen att arbeta i enlighet med utredningen för att införa valfrihet enligt LOV i särskilt boende för äldre.

Redogörelse för ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har 2010-04-20 beslutat att successivt införa LOV inom särskilt boende för äldre vid uppstart av nya verksamheter samt vid förnyelse av befintliga avtal. En utredning av förutsättningarna för att införa ett valfrihetssystem enligt LOV har genomförts av socialförvaltningen. I utredningen finns en tidplan för hur ett valfrihetssystem för permanent särskilt boende för äldre stegvis kan införas.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att arbeta med införandet av valfrihet inom särskilt boende för äldre (permanent insats) i enlighet med det förslag som presenteras i bifogad utredning. Förvaltningen avser återkomma till nämnden med förslag till ett förfrågningsunderlag samt ett nytt ersättningssystem.

Tidigare beredning

VON § 55, 2010-04-20, Inriktningsbeslut om successivt införande av LOV för särskilt boende för äldre

Bilagor

Utredning

Anne Simmasgård
Socialchef
Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Strategisk plan för införande av valfrihet i särskilt boende i Österåkers kommun enligt lag om valfrihetssystem (2008:962)

2013-03-26, Per Åke Johansson

Innehållsförteckning

Bakgrund	sid. 3
Utredningens förslag i sammanfattning	sid. 3
Avgränsningar	sid. 4
Om LOV	sid. 4
Valfrihet med LOV och LOU	sid. 4
Nulägesbeskrivning	sid. 4
Driftentreprenader och egen regi	
Ramavtalsleverantörer	
Leverantörer med individavtal	
Ej verkställda biståndsbeslut – kö till boende	
Hemtjänst eller särskilt boende	
Permanentboende på korttidsplats	
Sammanfattande nulägesbeskrivning	
Prognoser – behov av platser	sid. 7
Planerad nybyggnation	sid. 8
Geografisk avgränsning	sid. 9
Från LOU-avtal till LOV-avtal	sid. 10
Ickevalsalternativet	sid. 11
Utmaningar med LOV	sid. 12
Information till den enskilde	sid. 12
Information till leverantörer	sid. 13
Tid- och aktivitetsplanering	sid. 14

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Österåker beslutade 2010-03-01, KF § 24, att komplettera Vård- och omsorgsnämndens reglemente. I beslutet sägs att ”nämnden äger rätt att konkurrensutsätta den kommunala verksamheten” och vidare att ”nämnden har till uppgift att nå överenskommelse med kommunala utförare på liknande sätt som nämnden tecknar avtal med enskilda utförare”.

Vård- och omsorgsnämnden har därefter 2010-04-20, VON § 55, beslutat ”att successivt införa LOV inom särskilt boende för äldre vid uppstart av nya verksamheter samt vid förnyelse av befintliga avtal”. Nämndens beslut innebär att under en övergångsperiod kommer leverantörer av särskilt boende vara upphandlade genom såväl lag om offentlig upphandling (LOU) som lag om valfrihetssystem (LOV).

Utredningens förslag i sammanfattning

1. Endast leverantörer med äldreboenden belägna inom Österåkers kommun äger rätt att ansöka om godkännande att få ingå i valfrihetssystemet enligt LOV.
2. Från och med den 1 februari 2014 får den enskilde rätten att välja leverantör av särskilt boende. Rätten att välja boende begränsas till de leverantörer som är upphandlade enligt lag om valfrihetssystem samt Enebacken, Vårdbo och Solskiftet.
3. Produktionsstyrelsen är direktkvalificerad i valfrihetssystemet och valbara för den enskilde vad avser permanenta platser vid Solskiftets äldreboende från och med den 1 februari 2016.
4. Ramavtalet med Redolaris AB avseende köp av enstaka platser vid Smedbygården omförhandlas till att ingå i valfrihetssystemet enligt LOV från och med den 1 februari 2014.
5. Driftentreprenadavtalet med Attendo Sverige AB avseende Vårdbo förlängs ej och upphör den 31 januari 2016. Från och med den 1 februari 2016 ingår det särskilda boendet vid Vårdbo i valfrihetssystemet enligt LOV efter det att en upphandling genomförts i särskild ordning.
6. Driftentreprenadavtalet med HSB Omsorg avseende Enebacken upphör den 30 september 2016. Från och med den 1 oktober 2016 ingår det särskilda boendet vid Enebacken i valfrihetssystemet enligt LOV efter det att en upphandling genomförts i särskild ordning.
7. Vård- och omsorgsnämnden säljer till marknadsmässiga villkor hyreskontrakten för Enebacken och Vårdbo, exklusive hyreskontrakten avseende lokaler för dagverksamheter. Hyreskontrakten ska säljas var för sig. I försäljningen kan också, efter värdering, ingå inventarier och andra tillgångar. Köparen ska vara godkänd att ingå i valfrihetssystemet enligt LOV innan en överlåtelse av hyreskontrakten får ske.

Avgränsningar

I utredningen avses med särskilt boende endast permanent äldreboende med helinackordering. Boende på växelvårdsplats eller annat korttidsboende ingår inte. Vidare ingår inte, om inte särskilt anges, boenden med särskild inriktning för personer med vissa diagnoser, åldersgrupper, språk eller annat som begränsar vilka som kan ansöka om plats i boendet.

Om LOV

Lagen om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009. LOV reglerar vad som ska gälla när upphandlande myndigheter konkurrensutsätter delar av sin verksamhet genom att överlåta till den enskilde att välja utförare bland leverantörer i ett valfrihetssystem. LOV är tänkt att leda till verksamhet av god kvalitet som präglas av kundinflytande och individuella valmöjligheter. Lagen har flera fokuspunkter och då främst att främja den enskildes valmöjlighet vid val, eller omval, av insatser inom hälso- och sjukvård och socialtjänst men också att underlätta för små och medelstora leverantörer att få leverera sådana insatser. Eftersom det är den enskilde som väljer leverantör kan inte kommunen garantera att en godkänd leverantör får utföra uppdrag av en viss volym. Platser i särskilt boende kommer istället att avropas som enstaka platser utifrån den enskildes efterfrågan.

Valfrihet med LOV och LOU

Vård- och omsorgsnämndens beslut innebär att det under en övergångsperiod, från 2014-02-01, (Smedbygården) till 2016-01-31 (Vårdbo) respektive 2016-09-30 (Enebacken), kommer leverantörer av särskilt boende vara upphandlade enligt såväl LOU som LOV för att därefter endast vara upphandlade enligt LOV.

Avtalsvillkoren för nämndens leverantörer av särskilt boende skiljer sig stort mellan leverantörer med driftentreprenadavtal, Vårdbo och Enebacken, och den leverantör, Smedbygården, som är upphandlad med ramavtal. Smedbygården är den enda ramavtalsleverantör som föreslås ingå i valfrihetssystemet enligt LOV och för övriga ramavtalsleverantörer föreslås att avtalen får löpa avtalstiden ut. En väsentlig skillnad är att i driftentreprenaderna finns en beläggningsgaranti som innebär att en viss ersättning utgår även om en bostad i boendet står tom. Motsvarande beläggningsgaranti lämnas inte till ramavtalsleverantörer men i gengäld, med något undantag, har ramavtalsleverantörer en högre dygnersättning. En annan väsentlig skillnad är att Vårdbo och Enebacken upplåtes vederlagsfritt samtidigt som ramavtalsleverantörerna svarar för alla kostnader för drift och underhåll av sina lokaler. Vid införandet av ett kundvalssystem måste avtalsvillkoren justeras så att de är lika för samtliga leverantörer där avtal tecknats enligt LOV.

Nulägesbeskrivning

Driftentreprenader och egen regi

Vård- och omsorgsnämnden har idag driftentreprenadavtal med HSB Omsorg avseende driften av Enebackens särskilda boende med 108 lägenheter och med Attendo Sverige AB avseende Vårdbo med 26 lägenheter.

Avtalen är upprättade efter upphandling enligt lag om offentlig upphandling. Därtill har nämnden tecknat en överenskommelse med kommunens Produktionsstyrelse avseende driften av Solskiftets äldreboende med 36 lägenheter. Avtalet med HSB avseende Enebacken löper ut 2016-09-30 och det kan därefter inte förlängas. Avtalet med Attendo löper fram till 2016-01-31 med en möjlig förlängning med tre år. Överenskommelsen med Produktionsstyrelsen är giltig tills vidare.

Sammantaget förfogar VON exklusivt över 168 lägenheter i särskilt boende. Socialförvaltningen har för år 2012 månatligen kontrollerat i vilken omfattning platserna varit belagda och den kontrollen visar en beläggningsgrad på i det närmaste 98 procent. Den 1 februari 2013 var 164 av 168 lägenheter belagda vilket även nu visar en beläggningsgrad av i det närmaste 98 procent.

Ramavtalsleverantörer

Utöver driftentreprenaderna har nämnden ramavtal med 9 leverantörer med sammantaget 22 äldreboenden vid vilka avropsköp kan ske av enstaka platser. Två av leverantörerna erbjuder endast korttidsplatser varför det fortsättningsvis redovisas sju leverantörer med 20 äldreboenden för permanent boende. Köpta platser per 2013-02-01, leverantör, äldreboendets belägenhet och dygnspris redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Ramavtalsleverantörer och äldreboenden, köpta platser och priser per 2013-02-01.

Leverantör med ramavtal	Äldreboende	Kommun/ stadsdel	Köpta platser per 1/2-2013	Pris per dygn
Aleris Omsorg AB	Båthöjden Plaza	Saltsjöbaden	0 (0)	1669
Aleris Omsorg AB	Vårbacka Plaza	Huddinge	0 (0)	1669
Opalen Vård AB	Grönskogen	Sundbyberg	1 (1)	2639
Opalen Vård AB	Nymilen	Bromma	1 (2)	1846
Opalen Vård AB	Marieberg	Kungsholmen	0 (2)	1846
Opalen Vård AB	Villa Agadir	Lidingö	1 (3)	1846
Opalen Vård AB	Byholmen	Skärholmen	2 (5)	1846
Opalen Vård AB	Sandstugan	Botkyrka	2 (7)	1846
Opalen Vård AB	Söndagsgården	Farsta	0 (7)	1846
Opalen Vård AB	Vendelsögården	Haninge	0 (7)	1846
Opalen Vård AB	Lillängen	Nacka	0 (7)	1846
CaremaÄldreomsorg AB	Furan	Täby	0 (7)	1846
CaremaÄldreomsorg AB	Höstfibblan	Täby	2 (9)	1846
CaremaÄldreomsorg AB	Rotsunda Strand	Sollentuna	1 (10)	1846
Frösunda LSS AB	Rubinen	Upplands-Väsby	0 (10)	2190
Frösunda LSS AB	Safiren	Järfälla	0 (10)	2190
Frösunda LSS AB	Blommenlund	Upplands-Väsby	0 (10)	2190
Saltsjöbadens sjukhus AB	Saltsjöbadens sjukhus	Saltsjöbaden	0 (10)	1846
Redolaris AB	Smedbygården	Åkersberga	14 (24)	2151
Stångberga Omsorg AB	Stångberga	Vallentuna	1 (25)	1577

Som framgår av tabellen ovan köptes den 1 februari 2013 25 platser från ramavtalen fördelade över 9 äldreboenden. 14 platser köptes vid Smedbygården i Österåkers kommun medan köpen av övriga 11 platser är fördelade över 8 äldreboenden belägna inom 8 olika kommuner - stadsdelar inom Stockholms län. Samtliga ramavtal löper till 2015-12-31 med möjlighet till 1 års förlängning. Avtalen kan sägas upp i förtid under avtalstiden med en uppsägningstid av 6 månader. Särskilda skäl för en uppsägning behöver inte finnas.

Leverantörer med individavtal

Utöver vad som ovan redovisats köptes den 1 februari 2013, med individavtal, 13 enstaka platser från 11 leverantörer, samtliga med boenden belägna utanför Österåker. Flertalet av dessa boenden har en särskild inriktning såsom boende för yngre personer med demenssjukdom, psykiatrisk inriktning eller språk och kultur. Behovet av dessa och liknande platser kommer inte att kunna tillgodoses inom valfrihetssystemet varför fortsatta köp av platser med individavtal måste ske.

Ej verkställda beslut – kö till boende

Den 1 februari 2013 var 31 personer beviljade bistånd till en bostad i särskilt boende men där biståndsbeslutet inte var verkställt.

Hemtjänst eller särskilt boende

I utredningen har undersökts hur många personer som har beviljade hemtjänstinsatser som är så omfattande att de kostnadsmässigt minst motsvarar kostnaden för en permanent plats i särskilt boende. Vid cirka 35 timmar hemtjänst per vecka ligger den brytpunkt då kostnaden för särskilt boende understiger kostnaden för hemtjänstinsatser och under januari 2013 utfördes 35 timmar eller mer för 21 personer. Brytpunkten har beräknats utifrån den ersättning privata hemtjänstleverantörer får per timme för att utföra hemtjänstinsatser inom tätort och det ger följande ekvation:

$$378 \text{ kr/timme} \times 35 \text{ timmar} = 12\,230 \text{ kr} / 7 \text{ dygn} = 1\,747 \text{ kr/dygn.}$$

Som framgår av tabell 1 ovan är priset för permanent boende vid 12 av 20 äldreboenden med ramavtal lägre än motsvarande pris för 35 timmar hemtjänst. Hemtjänstinsatser som utförs på landsbygd och/eller nattetid är än dyrare med den följd att brytpunkten då ligger lägre än 35 timmar per vecka.

Permanentboende på korttidsplats

Flera personer som idag är boende i korttidsboende är beviljade särskilt boende men på grund av bristen på permanenta platser bor dessa personer i korttidsboende. Dessa personer ingår i redovisningen ovan under rubriken ej verkställda beslut. Därutöver bor i februari 2013 5 personer i korttidsboende som ansökt om särskilt boende i andra kommuner

Sammanfattande nulägesbeskrivning – underlag till prognos

Den 1 februari 2013 var 164 personer boende på Enebacken, Solskiftet och Vårdbo vilket innebär en belägningsgrad på nästan 98 procent. Resterande 2 procent var beroende av den tid som i normalfallet måste åtgå mellan det att en boende avlider/avflyttar och en ny boende flyttar in. Vid samma tidpunkt var 25 personer boende i ett äldreboende där det finns ramavtal med leverantören. Av de 189 personerna enligt ovan var 178 personer boende i Österåkers kommun medan resterande 11 personer fanns i ett ramupphandlat äldreboende utanför kommunen. I detta sammanhang ska det noteras att det stora flertalet av de personer som var boende utanför Österåker själva hade önskat det.

31 personer var den 1 februari 2013 beviljade bistånd till särskilt boende där biståndsbeslutet inte kunnat verkställas. Det motsvarar drygt 16 procent av de som har en bostad i särskilt boende. Tiden mellan beviljat bistånd och verkställighet uppgick som mest till 6 månader.

Under januari månad 2013 utfördes hemtjänstinsatser med 35 timmar eller mer per vecka till 21 personer. Vid 35 timmar per vecka ligger den brytpunkt där hemtjänstinsatsen är mer kostsam än en plats i särskilt boende. I det fall hemtjänsten utförs med ersättning för landsbygd och/eller under nattetid så är ersättningsnivån högre och därmed ligger brytpunkten lägre än 35 timmar per vecka.

Ett mindre antal personer, boende på korttidsboende, har ansökt i andra kommuner inom Stockholms län om bistånd till särskilt boende.

Nulägesbeskrivningen av antalet personer boende i äldreboende framgår av tabell 2 nedan.

Tabell 2. Nulägesbeskrivning per den 1 februari 2013

	Personer i äldreboende per 2013-02-01
Boende i av VON hyrda lokaler	164 (164)
Individavtalsplatser	13 (177)
Ramavtalsplatser	25 (202)
Ej verkställda beslut	31 (233)
Behov av platser enligt prognos	234

Prognos - behov av platser

Utredningen har tagit del av "Boendeprognos för Socialförvaltningen" upprättad 2010-10-22. Prognosen har som basår år 2009 och sträcker sig fram till år 2019. Under prognosperioden förväntas antalet personer med beslut om särskilt boende öka från 196 personer år 2009 till 234 personer år 2013 för att vid prognosperiodens slut år 2019 uppgå till 307 personer. En kontroll av prognostiserat utfall år 2013 har kontrollerats mot det faktiska antalet personer med beslut om särskilt boende per den 1 februari 2013. Kontrollen visar en mycket stor samstämmighet med prognosen då 233 personer faktiskt var beviljade särskilt boende att jämföra med prognosens 234 personer.

Boendeprognosen har beräknat att behovet av platser i särskilt boende kommer att öka med 118 platser fram till år 2019. Beräkningen har sin bas i det antal, 189 personer, som år 2009 var boende i särskilt boende och därtill de med ej verkställda beslut vilket var 7 personer och det ger sammanlagt ett behov av 196 platser. Av de 189 personerna var 168 personer boende i fastigheter där Österåkers kommun är hyresgäst och övriga 31 personer i boenden upphandlade med ram- eller individavtal. Utredningen väljer här istället att endast utgå ifrån det antal platser som finns vid Enebacken, Solskiftet och Vårdbo vilket är platser som nämnden äger rådighet över och förfogar exklusivt under åtminstone under kommande tre år. I tabellen nedan är "egna platser" de äldreboenden där kommunen har lokalhyresavtal. "Individ- och ramavtalsplatser" är för år 2014 respektive 2019 motsvarande det antal platser som i februari 2013 var upphandlade i boenden med specialinriktning eller med ramavtal. "LOV-avtalsplatser" för år 2014 motsvarar de 11 platser som i februari 2013 var upphandlade med ramavtal vid Smedbygården och med tillägg för 57 platser vid Margretelund. För år 2019 tillkommer samtliga platser vid Enebacken och Vårdbo.

Tabell 3. Behov av platser i särskilt boende i 5-års intervall 2009 – 2019

* Individ- och ramavtal – ej LOV, ** Smedbygården och Margretelund,*** inkl. Enebacken och Vårdbo

År	2009	2014	2019
"Egna platser"	168	170	36
Individ / ramavtalsplatser	31	27*	27*
LOV-avtalsplatser	0	68**	202***
Ej verkställda beslut	7	0	42
Behov av platser	196	246	307

Till prognosen måste det lämnas en reservation när det gäller tillgången till platser. År 2014 förfogar nämnden alljämt över alla platser vid Enebacken, Solskiftet och Vårdbo och vid Vårdbo har platsantalet till och med ökat från 24 till 26 platser genom en ombyggnation. Tillgången till 27 individ- och ramavtalsplatser är oberoende av LOV. Däremot går det inte att vara säker på hur stor del av de 68 LOV-avtalsplatserna som redovisas ovan som kommer att vara tillgängliga. Det nya äldreboende i Margretelund kan komma att gynnsamt påverka platstillgången (se nedan) men

det finns inga garantier att Österåker kommer att kunna disponera alla dessa platser. Om samtliga platser vid Margretelund blir tillgängliga kommer det, teoretiskt, att uppstå ett överskott på platser under 2014. Ett överskott som i så fall kan balanseras genom en minskning av antalet köp från ramavtalen. För att inför kommande prognoser få ett så säkert underlag som möjligt är det av betydelse att den som ansöker om att få ingå i valfrihetssystemet i ansökan anger ett kapacitetstak som visar hur många platser som Österåkers kommun som mest kan disponera i boendet.

Under år 2016 planeras boendet vid Vårdbo respektive Enebacken att övergå från att vara driftentreprenader som är upphandlade enligt LOU till att vara LOV-upphandlade. Övergången till LOV innebär att nämnden inte längre kommer ha "ensamrätt" till alla platser eftersom man inte kommer att lämna någon beläggningsgaranti till leverantörerna. Leverantörerna vid Vårdbo och Enebacken måste då ha rätten att få sälja den tomma plats som inte Österåker belägger. I närtid efter införandet av LOV är det knappast ett stort problem men över en längre tid kan en sådan försäljning dränera Österåkers tillgång på platser.

År 2019 visar boendeprognosen att det kan finnas ett behov av fler än 300 platser i särskilt boende. Nämnden har en säker tillgång till Solskiftets 36 platser och givet samma antal platser köpta på individavtal år 2019 som år 2013 finns tillgång till omkring 60 platser och då återstår det omkring 250 platser för att täcka beräknat behovet. Även om Österåker får tillgång till samtliga platser, 191 platser, på Enebacken, Vårdbo och det tillkommande boendet i Margretelund och med tillägg för 25 platser motsvarande de år 2013 ramupphandlade platserna kommer det vara otillräckligt. För att täcka det prognostiserade behovet behövs ett resurstillskott med ytterligare cirka 40 platser och sannolikt många fler.

Behovet av särskilt boende har i boendeprognosen beräknats genom en demografisk framskrivning där, givet ålder, samma andel av befolkningen förväntas ha behov av särskilt boende under prognosperioden från år 2009 till år 2019. Det är möjligt att behovet är något större än vad prognosen visar. Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum har på uppdrag av Socialförvaltningen i Stockholm genomfört en undersökning för att kartlägga om det fanns systematiska skillnader i biståndsbedömningen mellan tio socialdistrikt i Stockholm. Undersökningen visade dels att det fanns stora skillnader och dels att dessa skillnader var beroende av de resurser som socialdistrikten förfogade över. Ett av socialdistrikten, Brännkyrka, beviljade särskilt boende i mer än dubbelt så många fall som övriga nio socialdistrikt och då givet samma vårdbehov hos den enskilde.

Brännkyrka hade en god tillgång på platser i särskilt boende. En slutsats som drogs av utredningen var att tillgången till likväl som avsaknaden av resurser hade stor påverkan på biståndsbesluten. Österåker har en ansträngd situation med brist på permanenta platser och relativt långa verkställighetstider vilket i sig kan tänkas verka återhållande på antalet beslut om särskilt boende.

Planerad nybyggnation

För Vårdpilen AB kommer ett nytt äldreboende att byggas i Margretelund. Boendet beräknas öppna våren 2014 och med plats för 57 boende. Under förutsättning av att Vårdpilen ansöker om att få ingå i Österåkers valfrihetssystem och att de får ett godkännande kommer äldreboendet att vara ett värdefullt tillskott på platser inom kommunen. Ett tillskott med 57 platser är dock på intet sätt givet Österåker eftersom det dels är den enskilde som ska välja och dels det faktum att Vårdpilen kan sälja platser till andra. Därför är det av mycket stor betydelse att Vårdpilen i god tid innan boendet i Margretelund öppnar blir valbart för den enskilde. Ett beslut om godkännande att ingå i valfrihetssystemet kan fattas i god tid innan boendet öppnar men ska då

villkoras med att Socialstyrelsens tillstånd för att driva enskild verksamhet ska vara klart innan avtal tecknas.

Utöver Vårdpilen har också andra vårdföretag uttalat intresse av att bygga äldreboende inom Österåker. Det är givet att intresserade företag känner till att det finns en marknad för äldreboenden inom kommunen och det är av väsentlig betydelse att denna marknad görs tillgänglig för det företag som planerar att uppföra äldreboenden. Prognosen över behovet av platser i äldreboende visar också att det, på relativt kort sikt, finns utrymme för ytterligare aktörer med i storleksordning 40-50 äldreboendeplatser förutom det som är under uppförande i Margretelund.

Utöver vad som ovan redovisas finns det planer på att uppföra ett äldreboende med 9 platser på Ljusterö. Boendet är tänkt att i första hand tillgodose det behov av äldreboende som finns lokalt på Ljusterö. Frågan om boendet ska ingå i valfrihetssystemet eller ej samt i vilken form boendet ska drivas behöver särskilt utredas. Utredningen ser betydande problem med att boendet ingår i valfrihetssystemet enligt LOV bland annat eftersom den ersättning som kan förväntas att utgå till LOV-leverantörer med stor sannolikhet kommer vara för låg för att driva ett boende med så få platser som 9.

Geografisk avgränsning

Boendeprognosen för Socialförvaltningen har visat att det under överskådlig tid kommer att vara brist på platser i särskilt boende. Ett nytt äldreboende i Margretelund lämnar ett värdefullt bidrag med 57 platser men det är otillräckligt för att täcka behovet. För att få fler godkända leverantörer i valfrihetssystemet enligt LOV kan man tillåta leverantörer med äldreboenden utanför kommungränsen att ansöka om godkännande. En sådan geografisk avgränsning skulle då kunna vara Stockholms län vilket skulle öppna upp för exempelvis befintliga ramavtalsleverantörer att ansöka om att få ingå i valfrihetssystemet. Det är sannolikt att en sådan avgränsning skulle ge ganska många leverantörer i valfrihetssystemet men utredningen ser samtidigt en risk i detta scenario.

Den leverantör som planerar att etablera ett äldreboende inom Österåker gör det naturligtvis på affärsmässiga grunder och då är möjligheten att få sälja platser av central betydelse. Med ett större antal godkända leverantörer i valfrihetssystemet uppstår en skarpare konkurrens leverantörer emellan vilket i någon mån skulle kunna hämma viljan till en nyetablering. Det är också möjligt att leverantören i högre grad än annars skulle teckna LOV- eller ramavtal med andra kommuner för att säkerställa sina intäkter.

En mycket stor majoritet av dem som beviljas bistånd till särskilt boende önskar ett boende inom hemkommunen. Mot den bakgrunden och för att öppna upp för nyetableringar av äldreboenden anser utredningen att det är lämpligast att endast de leverantörer som erbjuder ett äldreboende som är beläget inom kommunen ska ha rätt att få ansöka om ett godkännande att få ingå i valfrihetssystemet. Parallellt med kommande LOV-avtal bör också ingångna ramavtal löpa vidare avtalstiden ut men då utanför valfrihetssystemet. För den enskilde som av särskilda skäl behöver ett boende som inte kan erbjudas inom Österåker kan en ramavtalsleverantör vara ett alternativ. Ramavtalen ger också, om än begränsat, tillgång till äldreboendeplatser som kan komma behövas om ingen nyetablering av boende sker inom Österåker. Ramavtalsleverantörerna kan också bidra till att skapa ett visst rådrum om ingen etablering av nya äldreboenden sker och ett nytt ställningstagande behöver göras över vilka som ska ha rätt att få ansöka om att få ingå i valfrihetssystemet.

Från LOU-avtal till LOV-avtal

Vård- och omsorgsnämndens beslut av den 20 april 2010, VON § 55, innebär en successiv övergång från driftentreprenadavtal och ramavtal tecknade enligt lag om offentlig upphandling till avtal tecknade enligt Lag om valfrihetssystem.

Redolaris AB driver Smedbygården och har ramavtal med Österåkers kommun avseende köp av enstaka äldreomsorgsplatser för personer med demenssjukdom. Verksamheten bedrivs i lokaler som är belägna inom Österåkers kommun och därigenom kan Smedbygården ingå i valfrihetssystemet. Utredningen föreslår att en överenskommelse träffas med Redolaris AB om att avsluta nuvarande ramavtal och ersätta det med ett LOV-avtal med giltighet från och med den 1 februari 2014. En sådan överenskommelse förutsätter att Redolaris AB och Smedbygården uppfyller alla de krav som kommer att ställas i kommande förfrågningsunderlag.

Det nya äldreboendet i Margretelund kan komma att ingå i valfrihetssystemet enligt LOV från våren 2014 och slutligen kommer Vårdbo respektive Enebacken kunna ingå i valfrihetssystemet enligt LOV från och med den 1 februari respektive den 1 oktober 2016. Förutsättningarna för hur en övergång från LOU till LOV kan genomföras skiljer sig dock i väsentliga delar mellan de olika leverantörerna.

Vårdpilen AB uppför ett nytt äldreboende i Margretelund med plats för 57 boende. Vårdpilen kommer att ha rätt att ansöka om att få ingå i valfrihetssystemet med sitt nya boende eftersom det är beläget inom Österåker. Snarast efter det att upphandlingen av särskilt boende enligt LOV annonserats hos Kammarkollegiet bör en särskild information lämnas till Vårdpilen om möjligheten att kunna ingå i valfrihetssystemet.

Driften av Solskiftets äldreboende regleras i en uppdragsbeskrivning som Vård- och omsorgsnämnden har överenskommit med kommunens egenregiverksamhet genom Produktionsstyrelsen. Driften av Solskiftet utförs av verksamhet i egen regi och därför omfattas den inte av upphandlingslagstiftningen men då det ska råda konkurrensneutralitet mellan leverantörer i ett valfrihetssystem är det nödvändigt att Produktionsstyrelsen utför sitt uppdrag under samma villkor som andra leverantörer. För att uppnå konkurrensneutralitet måste en ny uppdragsbeskrivning upprättas som i allt väsentligt följer kommande LOV-avtal med de privata leverantörerna. Utredningen föreslår att den nya uppdragsbeskrivningen med nya ersättningsformer mm. ska vara giltig från och med den 1 februari 2016. Tiden från det att Solskiftet blir valbart för den enskilde, 2014-02-01, och fram till det att en ny uppdragsbeskrivning träder i kraft, 2016-02-01, ger Produktionsstyrelsen rådrum för att anpassa verksamheten vid Solskiftet till nya ersättningsvillkor mm. men också tid till att utreda huruvida Produktionsstyrelsen ska ha rätten att sälja platser till andra än Österåkers kommun.

Under år 2016 planeras att såväl Vårdbo som Enebackens äldreboende kommer att ingå i valfrihetssystemet enligt LOV. Vårdbo och Enebacken är sedan den 1 februari 2014 valbara för den enskilde som beviljats särskilt boende men deras avtalsvillkor skiljer sig väsentligt mot de leverantörer som är upphandlade enligt lag om valfrihetssystem. Denna skillnad i villkor består framför allt i att Österåkers kommun är förstahandshyresgäst av såväl Vårdbo som Enebacken och upplåter lokalerna vederlagsfritt till driftentreprenaderna. Alla övriga LOV-leverantörer svarar själva för sina lokalkostnader och detsamma måste gälla för Vårdbo och Enebacken. Det är dock inte möjligt att överlåta hyreskontrakten, och därmed möjligheten att driva verksamheten vidare, till en viss leverantör, utan verksamheten och hyreskontrakten med den måste bjudas ut så att alla leverantörer har möjlighet att lämna anbud. Kommunen får inte överlåta verksamheterna

vid Vårdbo och Enebacken vederlagsfritt eftersom det skulle stå i strid mot såväl EG:s stadsstödsregler som kommunallagen. Verksamheterna måste istället säljas till marknadspris där såväl hyresavtalen som inventarier och andra tillgångar, som goodwill, ingår. För att en försäljning ska kunna ske med korrekta marknadsmässiga villkor och med hänsyn tagen till stadsstödsreglerna och annan lagstiftning ser utredningen det som nödvändigt att lämna försäljningsuppdragen till en person/organisation med särskild sakkunskap. Ett köp av verksamhet måste villkoras med att köparen ska kunna godkännas som leverantör inom valfrihetssystemet.

För att i möjligaste mån behålla rådighet över lokalerna i Enebacken och Vårdbo bör en trepartsöverenskommelse sökas mellan hyresvärden, LOV-leverantören och Österåkers kommun där kommunen i första hands erbjuds att ta över hyreskontraktet om LOV-leverantören av någon anledning frånträder det.

Vid Vårdbo finns en avdelning för finskspråkiga och hur den avdelningen ska ingå i valfrihetssystemet måste utredas vidare. En möjlig väg kan vara att låta finskspråkigt boende vara en särskild ansökningskategori precis som boende för personer med demenssjukdom eller personer med stort omvårdnadsbehov.

I driftentreprenaderna vid såväl Enebacken som Vårdbo ingår förutom drift av äldreboende även drift av en dagverksamhet. När äldreboenden upphandlas enligt LOV kan inte längre dagverksamhet ingå i upphandlingen eftersom alla villkor ska vara lika för alla leverantörer. Ett krav på dagverksamhet skulle vara starkt begränsade för de företag som skulle kunna ansöka om godkännande att få ingå i valfrihetssystemet. Dagverksamheterna får istället upphandlas enligt lag om offentlig upphandling alternativt att driften övergår till egen regi. Nya hyresavtal för dagverksamheternas lokaler måste upprättas mellan kommunen och respektive fastighetsägare innan LOV-avtalen träder i kraft.

Ickevalsalternativet

"För den enskilde som inte väljer leverantör ska den upphandlande myndigheten tillhandabålla ett ickevalsalternativ." (LOV 9 kap. 2§) Som framgår av lagtexten är det tvingande för den upphandlande myndigheten att i valfrihetssystemet ha ett ickevalsalternativ. Däremot säger inte lagen hur detta ickevalsalternativ ska utformas utan istället lämnas stora möjligheter för kommunen att välja det alternativ som man finner lämpligast så länge som alternativet inte står i strid mot de gemenskapsrättsliga upphandlingsprinciperna. Vanligt förekommande ickevalsalternativ är verksamhet som drivs av kommunen i egen regi, geografisk närhet mellan den enskildes (tidigare) bostad och den leverantör som ska utföra tjänsten eller en förutbestämd turordning mellan alla eller ett begränsat antal godkända leverantörer.

Överväganden

De som inte utnyttjar möjligheten att välja ett boende utgör en försvinnande lite andel av dem som beviljats bistånd till särskilt boende. Erfarenheter från kommuner som infört valfrihetssystem visar att en stor majoritet av de personer som beviljas en permanent bostad i särskilt boende väljer ett boende inom hemkommunen. Valet styrs i stor utsträckning av närheten till anhöriga och andra. Utredningen anser att ickevalsalternativet bör vara detsamma som det som flertalet väljer vilket då blir ett boende inom Österåkers kommun. Ickevalsalternativet ska finnas för såväl personer med demenssjukdom som för personer med stort omvårdnadsbehov.

Förslag till ickevalsalternativ

”Ickevalsalternativet är, i turordning, alla godkända leverantörer med boenden, givet boendets inriktning mot personer med demenssjukdom eller personer med stort omvårdnadsbehov, belägna inom Österåkers kommun. Om boendet som står i tur för ett ickeval är fullbelagt och inte kan ta emot den enskilde går ickevalet över till nästa boende i turordningen.”

Utmaningar med LOV

I ett valfrihetssystem enligt LOV så konkurrensutsätter den upphandlande myndigheten en del av sin verksamhet och låter den enskilde välja vem som ska utföra tjänsten. Vård- och omsorgsnämndens roll är att upphandla och godkänna leverantörer av särskilt boende, granska och kontrollera att leverantörerna utför tjänsten i enlighet med förfrågningsunderlag och avtal och att på ett sakligt och konkurrensneutralt sätt lämna information till den enskilde om alla leverantörer. Leverantörerna har rätt att marknadsföra sina äldreboenden och erbjuda tilläggstjänster. Den enskilde som ska välja ett boende har många gånger en utsatt situation varför det är av särskilt stor betydelse att inte marknadsföringen sker på ett otillbörligt sätt vilket också bör vara ett avtalskrav. Den enskilde bör också särskilt informeras om vad som ingår i biståndsbeslutet och vad som i övrigt kan vara en tilläggstjänst.

Om den enskilde ska uppleva att det finns en reell valfrihet så kräver det att det finns tillräckligt många leverantörer att välja emellan.

Samtidigt är det för leverantörerna förknippat med en större risk om utbudet av äldreboende är så stort att det innebär svårigheter att få sälja platser i boendet. En stor tillgång på platser inom Österåkers kommun kan innebära att leverantörer i högre grad än annars väljer att erbjuda platser till personer från andra kommuner vilket också, om den enskilde från en annan kommun väljer att skriva sig i Österåker, kan innebära ökade kostnader för kommunen. Viljan till en nyetablering av äldreboende kan också påverkas negativt vid en större tillgång på platser. Utredningen ser dock inte att det finns någon risk för en överetablering av äldreboendeplatser under överskådlig tid. Behovsprognosen visar på ett stadigt växande behov av platser i äldreboende och det finns också en möjlighet att vid en tillfälligt större tillgång på platser balansera tillgång och efterfrågan på särskilt boende genom att anpassa köpen från ramavtalade leverantörer till det aktuella behovet.

För den enskilde leverantören finns det alltid en inbyggd risk med valfrihetssystemet och den risken består av att den enskilde av någon anledning väljer bort leverantören. Valfrihetssystem enligt LOV utgår ifrån att systemet ska gynna de leverantörer som tillhandahåller tjänster av hög kvalitet och att leverantörer med tjänster av lägre kvalitet ska tvingas till förbättringar eller, om så ej sker, tvingas att lämna marknaden. Inom nämndens ansvarsområde ligger det att fortlöpande kontrollera och följa upp den kvalitet som alla leverantörer av särskilt boende erbjuder den enskilde och då särskilt påtala förbättringsområden.

Information till den enskilde

I LOV 9 kap. 1§ sägs under rubriken Den upphandlande myndighetens informationsansvar: ”Den upphandlande myndigheten ska till enskilda lämna information om samtliga leverantörer som myndigheten tecknat kontrakt med inom ramen för valfrihetssystemet. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.”

Valfrihetssystemet är planerat att införas per den 1 mars 2014 och innan dess ska, senast i september 2013, upphandlingen av särskilt boende elektroniskt annonseras hos Kammarkollegiet.

En ansökan om att få bli godkänd leverantör kommer att kunna lämnas löpande och ett beslut att godkänna och teckna kontrakt med en leverantör kommer att fattas på delegation. När kontraktet är tecknat inträder informationsplikten. Informationen ska ges så att den uppfyller kravet på att behandla leverantörerna på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

För att uppfylla lagens krav på information är det nödvändigt att det finns en strategisk informationsplan som besvarar frågor om hur, när, var och till vilka information ska ges. Information om att det finns en ny leverantör ska nå ut med skyndsamhet men det är inte tillräckligt att endast publicera informationen elektroniskt då den ska vara lättillgänglig för alla. För att klara kravet på skyndsamhet är det av vikt att det finns beskrivet i den strategiska planen hur skyndsamhet uppnås. Information om godkända leverantörer ska kunna hämtas av alla men särskilt förmedlas till vissa. Informationen ska naturligtvis ges till alla som beviljas bistånd till särskilt boende, deras anhöriga och andra legala intressenter. Men informationen ska också ges till alla de som bor i särskilt boende för att därigenom bidra till ett beslutsunderlag för den enskilde som vill välja om.

Biståndshandläggaren kommer att få ett särskilt ansvar att förmedla information om valbara leverantörer till den enskilde. För att säkerställa att det sker på ett konkurrensneutralt sätt bör en informationsrutin upprättas.

Information till leverantörer

Under utredningen har särskild information lämnats till representanter för HSB Omsorg (Enebacken), Attendo Sverige AB (Vårdbo) och Redolaris (Smedbygården). Informationen till HSB och Attendo har framför allt rört de förutsättningar som gäller för att en överlåtelse av hyresavtalen mm. ska kunna ske från kommunen till det privata vårdföretaget. Redolaris har informerats om möjligheten att låta nuvarande ramavtal övergå till ett avtal enligt LOV. Ingen av de tre leverantörerna har rest någon invändning mot att ingå i valfrihetssystemet.

Tid- och aktivitetsplanering

Tidpunkt	Aktivitet
Mars 2013	Planen för införande av LOV i särskilda boenden behandlas av VON.
April 2013	Ny ersättningsmodell behandlas av VON, till KF i juni.
Våren 2013	Framtagande av förfrågningsunderlag.
Juni 2013	Förfrågningsunderlaget behandlas av VON.
Augusti/ september 2013	Förfrågningsunderlaget annonseras på Kammarkollegiets webb och på Österåkers publika hemsida. Information om förfrågningsunderlaget lämnas till Redolaris AB och förhandling om övergång från ramavtal till LOV-avtal inleds. LOV-avtal, med giltighet från den 1 februari 2014, tecknas den 1 november 2013 varvid Smedbygården blir valbara. Information om förfrågningsunderlaget lämnas till Vårdpilen AB med uppmaning att ansöka om godkännande. Ett godkännande villkoras med att Socialstyrelsens godkännande ska finnas innan avtal tecknas. LOV-avtal tecknas med giltighet från tre månader innan boendets öppningsdag.
Oktober 2013	En strategisk informationsplan utarbetas för information till enskilda och andra intressenter. En tjänstemannaberedning utses för granskning och utvärdering av inkomna LOV-ansökningar.
Juli 2014	Avtalet med Attendo avseende drift av Vårdbo sägs upp till 2016-01-31. Försäljningen av hyresavtal mm för Vårdbo inleds. Nytt hyresavtal upprättas för hyra av lokaler för dagverksamhet.
Mars 2015	Försäljningen av hyresavtal mm för Enebacken inleds. Nytt hyresavtal upprättas för hyra av lokaler för dagverksamhet.
Oktober 2015	En uppdragsbeskrivning enligt LOV upprättas för Produktionsstyrelsen avseende drift av Solskiftet och behandlas av VON.

7.

**Fördjupad granskning av LSS-
verksamheterna Nätet daglig verksamhet
och Solskiftets barn- och
ungdomsverksamhet**

Socialförvaltningen
Sara Eriksson

Tjänsteutlåtande

2013-04-09

Dnr VON 2012/0051-791

Till Vård- och omsorgsnämnden

Fördjupad granskning av LSS-verksamheterna Nätet daglig verksamhet och Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet**Förslag till beslut****Vård- och omsorgsnämnden beslutar att**

godkänna föreliggande rapporter

Redogörelse för ärendet

Vård- och omsorgsnämnden följer löpande upp verksamheter genom fördjupade granskningar. Sakkunnig inom funktionshinder och medicinskt ansvarig sjuksköterska har genomfört granskning på Nätet daglig verksamhet och Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet under våren 2013.

Nätet daglig verksamhet och Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet drivs av Produktionsstyrelsen på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Bilagor

- Bilaga 1 Granskning av Nätet daglig verksamhet (LSS)
- Bilaga 2 Granskning av hälso- och sjukvårdsrutiner på Nätet daglig verksamhet
- Bilaga 3 Granskning av Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet (LSS)
- Bilaga 4 Granskning av hälso- och sjukvårdsrutiner på Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet

Beslut bör delges

Produktionsstyrelsen

Birgitta Almén
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Granskning av Nätet daglig verksamhet (LSS)

Verksamhet: Nätet daglig verksamhet, Bergavägen 4, Åkersberga
Huvudman: Österåkers kommun

Sammanfattning

Verksamheten som bedrivs vid Nätet daglig verksamhet är relativt nystartad och under uppbyggnad. Rutiner håller på att formas och utveckling sker i enlighet med lagstiftarens intentioner. Det finns några förbättringsområden som är extra angelägna. Dessa är

- det ska finnas tydliga utbildningskrav på personal och planering för hur kompetensutveckling ska ske
- systemen som finns för att förbättra verksamheten, t ex Lex Sarah och synpunkter/klagomål, ska vara välkända för all personal och användas
- verksamheten ska systematiskt ta tillvara deltagarnas åsikter om verksamheten och använda dessa i förbättringsarbetet. Förbättringsarbetet ska dokumenteras
- dokumentation, både upprättande av genomförandeplan och löpande anteckningar, ska föras enligt gällande lagstiftning och organisationens rutiner

Verksamheten ska upprätta en åtgärdsplan för hur man avser att förbättra ovanstående punkter. Denna ska återredovisas till Vård- och omsorgsnämnden senast den 30 september 2013. Utöver dessa områden finns andra förbättringsmöjligheter som är redovisade nedan.

Bakgrund, syfte och metod

Produktionsstyrelsen driver daglig verksamhet enligt LSS på Nätet. Genom innehållet i lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och tillhörande föreskrifter ges förutsättningar för vad daglig verksamhet enligt 9.10 § LSS ska innehålla. Genom att Vård- och omsorgsnämnden valt att införa ett valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV) inom daglig verksamhet, finns ett förfrågningsunderlag som reglerar nämndens kvalitetskrav mm. Produktionsstyrelsen är direktkvalificerad i valfrihetssystemet.

Vård- och omsorgsnämnden följer upp verksamheten genom granskning som genomförs av sakkunnig inom funktionshinder på socialförvaltningen. Verksamheter i kommunal regi och privata verksamheter med avtal enligt LOV eller entreprenadavtal enligt LOU följs upp på lika villkor. Medicinskt ansvarig sjuksköterska granskar delar av verksamheten som rör hälso- och sjukvårdslagen.

Denna granskning har genomförts genom

- frågeformulär som fylldes i av enhetschef (2013-03-04)
- intervju med enhetschefen (2013-03-05)
- intervju med personal (2013-03-07)

- granskning av rutiner och dokumentation på enheten
- genomgång av enhetens lokal.

Granskningen och denna rapport är strukturerad liknande upplägget i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd "Ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS" (SOSFS 2006:11). En ny föreskrift om ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) gäller från den 1 januari 2012. Vård- och omsorgsnämnden har antagit ett kvalitetsledningssystem enligt föreskriften och det pågår arbete med att upprätta rutiner enligt det nya ledningssystemet. Verksamheten följs därför upp enligt det äldre systemet.

Beskrivning av verksamheten

Nätet daglig verksamhet ligger i centrala Åkersberga i direkt närhet till centrum och kommunikationer. Lokalen är i ett plan i ett hyreshus. Det finns ett kök där lunch lagas, en toalett som är handikappanpassad, personalutrymmen, vilorum för deltagare, och flera verksamhetsrum.

De personer som efter biståndsbeslut besöker Nätet kallas nedan i rapporten för deltagare.

Verksamheten är i sin nuvarande form relativt ny, den startade under hösten 2012. I lokalen fanns tidigare en annan daglig verksamhet (Kobben). Nätet startade efter att behov identifierats av verksamhet med en ny inriktning, nämligen den riktad till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. En kombination av aktiviteter inne i verksamheten och arbetsuppgifter utanför verksamheten finns.

Inne i verksamheten finns bland annat arbetsuppgifter såsom montering och dataarbete. Det finns även ett stort utrymme för samvaro och avkoppling. Arbetsuppgifter utanför verksamheten är bland annat det som servicegruppen uträttar. Det är enklare vaktmästarjobb på t ex förskolor. En grupp arbetar i Alceahuset med skötsel av gemensamma serviceöar. Det finns också personer som får praktik på andra arbetsplatser, och som har personalstöd från Nätet.

Verksamheten är öppen helgfria vardagar året runt. Öppettiderna varierar med efterfrågan, men organiserad verksamhet sker oftast mellan 8.30 och 15.30. Det är dock vanligt att deltagare är på plats både tidigare och senare än så. Man lagar lunch som en del i verksamheten, och deltagarna kan välja om de ska äta denna till ett pris av 30 kr eller om man vill ha med matlåda. Man fikar på förmiddagen och eftermiddagen, ibland med smörgås.

Nätets målgrupp är personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. På ett halvår har 17 personer börjat på sin dagliga verksamhet där. Deltagare kan också dela sin vecka mellan olika dagliga verksamheter.

I kommunen finns flera dagliga verksamheter, Produktionsstyrelsen driver samtliga. Det råder valfrihet för den enskilde. Det är Produktionsstyrelsen som planerar verksamheter, och som bestämmer vilka lokaler som ska användas.

Resultat av granskningen

1. Lokaler

Lokalerna är nyligen renoverade. De inreds enligt de behov och önskemål som deltagarna har haft. Eftersom verksamheten är relativt ny, har man inte till fullo gjort klart alla rum. Det finns många olika rum, och möjlighet att som deltagare få arbeta i fred.

Utrymmena är handikappanpassade och man har tillgång till de hjälpmedel som behövs om deltagare t ex sitter i rullstol. Det finns låsbara värdeskåp där alla deltagare separat kan förvara sina värdesaker.

Personalen och chefen är nöjda med lokalerna och tycker att de väl möter deltagarnas behov. Utrymmena kommer att göras om i takt med att man vill erbjuda nya aktiviteter. Köket fungerar bra både som en verksamhetslokal och för att tillaga lunch.

2. Deltagare

I dagsläget går 17 deltagare till Nätet. Antalet deltagare varierar ständigt. Samtliga har någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, ibland kombinerad med annan funktionsnedsättning. Några bor hemma hos sin familj, andra har eget, ordinärt boende, och några bor i bostad med särskild service. Åldrarna varierar, men många är unga vuxna. Flera har kommit direkt från skolan. Det är också vanligt att praktikanter kommer, då i slutet på sin gymnasietid.

Alla deltagare har en kontaktperson i personalgruppen. Man får påverka valet av kontaktperson. Det finns en rutin i verksamheten för när nya deltagare börjar.

Många av deltagarna på Nätet lever ett självständigt liv. När en deltagare t ex inte dyker upp till Nätet som vanligt prövar personalen i första hand att ringa den enskilde. Personalen gör upp med var och en vad som gäller runt oväntade situationer, för att veta när det är dags att bli orolig.

Semesterplanering och frånvaro hanteras på ett så normaliserat sätt som möjligt. Verksamheten är frivillig, men deltagarna rapporterar när de ska vara frånvarande.

Tillagning av lunchen är en gemensam aktivitet, som inkluderar även planering och handling. Det ses som ett stöd och en utvecklingsmöjlighet även för hemmet. För en del deltagare är lunchen det viktigaste huvudmålet per dag och det kan man få för ett fördelaktigt pris. Det är inte ovanligt i målgruppen att det finns problemområden runt mat. Det kan t ex röra sig om ätstörningar eller svårigheter att äta varierat. Personalen är medveten om det perspektivet och är vaksam för att kunna hjälpa till när det behövs och även förebygga problem. Exempel är att man

ordnar smörgås till fiket på grund av att någon behöver äta mer. Man uppmuntrar också till friskvård genom motion.

Uppbyggnad av verksamheten sker i samråd mellan personal och deltagare. Vid förändringar så informerar man alla. Personalen upplever att deltagarna i allra högsta grad får påverka verksamheten och välja vad de ska göra.

Personalen har en del kontakt med anhöriga och personal vid boendeenheter. Detta ska ske med respekt för den enskildes integritet och bara när den enskilde har givit sitt samtycke. Det är dock viktigt att personalen också är medvetna om sitt ansvar till anhörigstöd när det är möjligt och lämpligt. Däri ingår t ex att informera om verksamheten och dess utveckling.

Förbättringsmöjligheter, deltagare:

- *Integritet.* Verksamheten har deltagare som kommunicerar i hög grad själva. Det är viktigt att personalen samverkar med andra under ordnade former och begär den enskildes samtycke om man t ex ska kommunicera med boendepersonal.

3. Personal

Det arbetar 5 personal på Nätet. Antalet tjänster varierar med antalet deltagare. De som arbetar på Nätet har tidigare arbetat i andra dagliga verksamheter. Både personal och chef bedömer att det finns tillräckligt med personal. Man använder få vikarier, det är svårt att ta in en person när någon ordinarie personal är sjuk på grund av att vissa deltagare inte accepterar nya personer.

Det är oklart vilken utbildning som efterfrågas hos nyanställd personal. Enligt enhetschefen bör man ha någon typ av omvårdnadsutbildning, men gärna i kombination med annan kompetens, t ex praktisk sådan. Personalen får gå på vidareutbildningar.

Man har ingen handledning i dagsläget, men enhetschefen söker efter en handledare med lämplig kompetens. Det uppstår svåra situationer i arbetet runt vissa deltagare och personalen upplever behov av att få stöd med strategier.

Det finns rutiner på arbetsplatsen för hot och våld, arbetsskada mm enligt produktionsförvaltningens generella mallar. Dessa är dock inte väl kända av personalen. Rutin för introduktion finns.

Det finns ingen samordnarfunktion, däremot har man fördelat olika ansvarsområden mellan sig. Exempel är introduktion.

Enhetschefen har ansvar för Nätet och ytterligare två stora dagliga verksamheter och en boendeenhet, totalt cirka 35 personal. I de dagliga verksamheterna finns cirka 120 deltagare. Chefens tid är därför spridd mellan många enheter, och personalen på Nätet arbetar självständigt. Personalen upplever att det går bra att

få kontakt med enhetschefen när det behövs. Dock har man inga planerade, regelbundna möten.

Förbättringsmöjligheter, personal:

- *Utbildning.* Det ska vara tydligt vilken kompetens som efterfrågas vid rekrytering av personal, både tillsvidareanställda och vikarier.
- *Rutiner.* Det finns en låg kännedom om rutiner, t ex för hot och våld. Dessa bör gås igenom med regelbundenhet på personalmöten.

4. Samverkan och samarbete

Verksamheten samverkar med många andra verksamheter, framförallt andra dagliga verksamheter och boenden. Man har mycket kontakt med LSS-handläggarna i och med att tillströmningen av nya deltagare har varit hög. Dessutom finns det generellt sett behov hos målgruppen av tät kontakt runt insatserna. Samarbetet med LSS-handläggarna fungerar bra enligt personalen. Det finns dock önskemål om beställningar med tydligare mål.

5. Uppföljning och utvärdering av verksamheten

Det finns en verksamhetsplanering som enhetschefen har gjort. Förbättringsområden under året rör dokumentation och förhållningssätt. Målen är inte förankrade i personalgruppen. Däremot uppger personalen att de arbetar med ständig utveckling i och med att de är i en uppstartsfas. Ingen systematisk undersökning av vad deltagarna tycker om sin verksamhet görs.

Förbättringsmöjligheter, uppföljning och utvärdering:

- *Nöjdhet.* Verksamheten ska systematiskt följa upp vad deltagarna anser om det stöd de tar emot av personalen. Deltagaren ska ha en möjlighet att svara enligt sin förmåga, och gode män och anhöriga kan tillfrågas vid behov. En sammanställning bör göras och användas som underlag för förbättringsarbete. Information kan t ex fås vid upprättande och uppföljning av genomförandeplaner.
- *Mål.* Verksamhetens mål behöver förankras i personalgruppen. De ska brytas ner och fungera i det dagliga arbetet.

6. Fel & brister och synpunkter & klagomål

Rutiner för fel och brister, synpunkter och klagomål, och lex Sarah finns i pärmar som är lika för alla enheter inom produktionen. Personalen känner inte till innehållet i rutinerna.

Förbättringsmöjligheter, fel & brister och synpunkter & klagomål:

- *Rutiner för Lex Sarah och synpunkter/klagomål.* Rutinerna finns men används inte. Återkommande repetition och genomgång av syftet ska genomföras. Det ska framgå att systemen används för det systematiska förbättringsarbetet. Man kan använda blanketterna för att dokumentera de förbättringar som redan genomförs.

7. Dokumentation

Alla deltagare har inte fullständiga genomförandeplaner. Vid insatsens början görs en genomgång där personalen får grundläggande information om den enskilde. Dessa är inte att betrakta som genomförandeplaner. Löpande anteckningar förs till viss del på papper och till viss del i verksamhetssystemet. Det är endast en personal som dokumenterar i verksamhetssystemet.

Förbättringsmöjligheter, dokumentation:

- *Mål.* Det är viktigt att det framgår vilka mål som ska uppnås med insatsen för den enskilde.
- *Genomförandeplan.* Genomförandeplan ska finnas för varje deltagare. Denna ska vara strukturerad enligt den mall som finns i verksamhetssystemet och vara framtagen tillsammans med den enskilde.

Granskning av hälso- och sjukvårdsrutiner på Nätet, daglig verksamhet den 5 mars 2013

Bakgrund

Stockholms läns landsting ansvarar för den hälso- och sjukvård som förekommer på Gruppboenden och stöd- och serviceboenden och dagliga verksamheter. De uppgifter som fullgörs av medicinskt ansvarig sjuksköterska i kommunen ska även omfatta gruppboenden och serviceboenden och dagliga verksamheter, det innebär att *Riktlinjer för hälso- och sjukvård i Österåkers kommun* ska finnas på verksamheten.

Metod

Ett formulär med frågor om hälso- och sjukvård skickas till enheten och en tid för uppföljningsmöte bokades. Frågeunderlager besvaras av personal och skickas åter. Vid uppföljningsmöte medverkade enhetschef, en personal, sakkunnig funktionshinder och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Organisation och samarbete.

Riktlinjer för hälso- och sjukvård i Österåkers kommun finns på enheten.

Sammanfattning

Ingen hälso- och sjukvård förekommer i dagsläget på enheten.
Rutiner finns för hantering av livsmedel och matlagning.

Granskning av Solskiftets barn och ungdomsverksamhet (LSS)

Verksamhet: Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet, Solskiftesvägen 3

Åkersberga

Huvudman: Österåkers kommun

Sammanfattning

Verksamheten som bedrivs vid Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet uppfyller till stor del de krav som ställs enligt gällande lagstiftning. De barn och unga som besöker verksamheten får sina omvårdnadsbehov tillgodosedda och verksamheten arbetar aktivt för skapa en meningsfull och rolig tillvaro.

Det finns områden i verksamheten som behöver förbättras. Dessa är att

- det ska finnas tydliga kompetenskrav för personal och antalet personer med av utföraren bedömd korrekt grundutbildning ska öka
- systemen som finns för att förbättra verksamheten, t ex Lex Sarah och synpunkter/klagomål, ska vara välkända för all personal och användas
- verksamheten ska systematiskt ta tillvara barnens och ungdomarnas och föräldrarnas åsikter om verksamheten och använda dessa i förbättringssyfte
- de förbättringar som genomförs i verksamheten ska dokumenteras på ett systematiskt sätt i enlighet med kraven i föreskriften för ledningssystem för kvalitet
- dokumentation ska föras i enlighet med lagstiftning, genomförandeplanerna ska följa organisationens riktlinjer och den löpande dokumentationen ska vara relevant. Barnets önskemål och påverkan ska vara dokumenterade.

Verksamheten ska upprätta en åtgärdsplan för hur man avser förbättra enligt ovanstående punkter. Denna ska återredovisas till Vård- och omsorgsnämnden senast den 30 september 2013. Utöver dessa områden finns andra förbättringsmöjligheter som är redovisade nedan. Dessa behöver dock inte särskilt återredovisas utan följs upp vid nästa, ordinarie granskning.

Bakgrund, syfte och metod

Produktionsstyrelsen driver korttidsvistelse och korttidstillsyn enligt LSS på Solskiftet barn- och ungdomsverksamhet. Genom innehållet i lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och tillhörande föreskrifter ges förutsättningar för vad korttidsvistelse enligt 9.6 § LSS och korttidstillsyn enligt 9.7 § LSS ska innehålla.

Vård- och omsorgsnämnden har till Produktionsstyrelsen gjort en beställning som reglerar kvalitetskrav som nämnden ställer.

Vård- och omsorgsnämnden följer upp verksamheten genom granskning som genomförs av sakkunnig inom funktionshinder på socialförvaltningen. Medicinskt

ansvarig sjuksköterska granskar de delar av verksamheten som rör hälso- och sjukvårdslagen.

Denna granskning har genomförts genom

- frågeformulär som fylldes i av enhetschef (2013-03-07)
- intervju med enhetschefen (2013-03-11)
- intervju med personal (2013-03-18)
- granskning av rutiner och dokumentation på enheten
- genomgång av enhetens lokal.

Granskningen och denna rapport är strukturerad liknande upplägget i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd "Ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS" (SOSFS 2006:11). En ny föreskrift om ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) gäller från den 1 januari 2012. Vård- och omsorgsnämnden har antagit ett kvalitetsledningssystem enligt föreskriften och det pågår arbete med att upprätta rutiner enligt det nya ledningssystemet. Verksamheten följs därför upp enligt det äldre systemet.

Beskrivning av verksamheten

Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet finns i Åkersberga, cirka 2 km från centrum. Verksamheten är belägen i lokaler som tidigare inrymde Åkersbergahemmet och uppdelad i flera mindre enheter.

Antalet barn och unga (fortsättningsvis kallade "barn/barnet/barnen" oavsett ålder) som är aktuella i verksamheten varierar, men är vanligtvis runt 25-30 barn. Barnet är där enligt vad biståndsbeslutet anger. Vid korttidsvistelse kan antalet dygn per månad variera mellan 1 och 14 (i undantagsfall kan det vara flera dygn). Vid korttidstillsyn kan barnet vara i verksamheten upp till fem dagar i veckan. Man kan få insatserna från tidig ålder vad gäller korttidsvistelse, och efter 12 års ålder vad gäller korttidstillsyn. Vanligtvis avslutas insatsen efter skolans slut eller vid en flytt hemifrån, vid 20-23 års ålder.

Korttidsvistelse är en insats som syftar till att ge barnet omväxling och utveckling eller föräldern avlastning, eller båda i kombination. Mängden korttidsvistelse avgörs av den enskildes ansökan och behov. Korttidsvistelse kan utföras dygnet runt alla dagar i veckan, och planeras i förväg. I korttidsvistelsen ingår aktiviteter och omvårdnad. Ett av målen är att barnet ska trivas och få ett socialt umgänge.

Korttidstillsyn är en fritidsverksamhet som tar vid efter 12 års ålder, då skolans ansvar för fritids före och efter skolan upphör. Syftet är att barnet ska få en meningsfull sysselsättning och att föräldrar ska kunna förvärvsarbeta.

Korttidsvistelse och korttidstillsyn bedrivs i delvis samma lokaler på Solskiftet. Det är relativt vanligt att barn har bägge insatser.

Resultat av granskningen

1. Lokaler

Verksamheten bedrivs i stora lokaler och är uppdelad i fem mindre enheter. Lokalerna är väl anpassade för verksamheten men ytmässigt slitna. Den utrustning som krävs för att verksamheten ska fungera, finns. Detta gäller bland annat leksaker, hjälpmedel och datorer.

Det finns stora områden utanför lokalen som används i verksamheten. Dels finns det egna bakgårdar, och dels finns det tillgång till skog och öppna ytor.

2. Barn/unga

Verksamheten tar emot barn från ett års ålder och uppåt för korttidsvistelse. Antalet barn per dygn varierar kraftigt. Alla har sina bestämda dygn som planeras i samråd mellan föräldrar och verksamhet. Vanligt är att barnet har ”fasta” dygn och helger i månaden och då är på korttids med samma barn och personal.

De barn som har korttidstillsyn är över 12 år och kan ha insatsen 1-5 dagar i veckan. Vanligtvis utförs insatsen före och efter skoldagens början och slut, men den finns också då det är lov och studiedagar i skolan.

Varje barn får en kontaktman i personalgruppen. Kontaktmannen har extra ansvar för att planering sker för det stöd som barnet har rätt till, samt att kommunikation med föräldrar/vårdnadshavare fungerar. Det finns möjlighet att påverka valet av kontaktman. Verksamheten har överlag mycket kontakt med föräldrar och försöker vara flexibla efter det behov av kontakt som finns.

Genomförandeplan upprättas för varje barn. I den ingår också riskbedömning, t ex för rymningsrisk eller social samvaro. Ingen organiserad nöjdhetsundersökning genomförs. Utifrån de mål som finns med insatsen sätts mer specifika mål upp. T ex kan de handla om att lära sig hushållssysslor som en förberedelse för eget hushåll, vara mer fysisk aktiv, eller få kompisar.

Personalen berättar för barnen när det ska ske förändringar, t ex i personalgruppen. De försöker planera verksamheten, t ex aktiviteter, tillsammans med barnen.

Man planerar måltider tillsammans med barnen. Barnet kan också vara med vid inköp av livsmedel och vid tillagning. All mat tillagas i verksamheten. Man begränsar tillgången till godis, däremot så kan man t ex baka tillsammans. Barn som vill och som får det för sina föräldrar, kan ha med sig godis hemifrån. Barnet har också med sig fickpengar som används till utflykter. Förvaringen av pengar görs individuellt utifrån vad den enskilde klarar att ha ansvar för.

Motion och rörelse har blivit ett fokus i verksamheten. Personalen nyttjar de möjligheter som finns i och med tillgång på skog, öppna ytor, och lekplatser i närområdet.

Förbättringsmöjligheter, deltagare:

- *Nöjdhetsundersökning.* Verksamheten ska på ett systematiskt sätt undersöka vad barnet och dess förälder/vårdnadshavare tycker om verksamheten. Dessa åsikter ska påverka utformning och planering av t ex aktiviteter och utbud.

3. Personal

Vid Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet arbetar 19 personer. Dessa arbetar både med korttidsvistelse och med korttidstillsyn. Många av barnen har båda insatserna vid verksamheten.

En relativt sett stor andel av den arbetade tiden utförs av personal som inte har tillsvidareanställning. Detta anger verksamheten beror på schematekniska skäl. Det är flest besökare på plats på helgerna, därför har man valt att använda sig av "fasta" timavlönade personer som arbetar regelbundna helger, så att barnet får träffa samma personal på "sina" helger. Det finns dock alltid tillsvidareanställd personal på plats också. Enhetschefen upplever inga problem med att rekrytera. Att arbeta med barn och unga med funktionsnedsättning är populärt, det är också vanligt att studenter arbetar bredvid studierna.

Det finns tillfällen då barn har med sig personlig assistent. Detta kan vara problematiskt vad gäller gränser mellan de olika personalgruppernas ansvarsområden. Verksamheten hanterar dock detta i möjligaste mån.

Det är en relativt sett låg utbildningsnivå hos personalen vad gäller grundutbildning. Undersköterska eller barn- och fritidsprogrammet är en vanlig utbildning. Många andra har fått gått utbildningar via arbetsgivaren. Enligt personalen får de gå de utbildningar de anser behövs. Kompetensutvecklingsplaner finns inte, men är under framtagande under pågående medarbetarsamtal.

Man har gjort ett aktivt arbete för att förbättra introduktionsrutinen. Idag upplever personalen att den fungerar mycket bra. Man tar in handledning när det behövs, ofta kring särskilda beteenden hos barnen där personalen behöver stöd. Personalen använder många olika kommunikationstekniker och lär sig nya när det kommer barn med nya varianter.

Flera arbetsskador har anmälts under året och dessa utreds efter fungerande rutiner. Det finns ett aktivt arbetsmiljötänk, och personalen känner sig trygga med rutinerna för detta.

Enhetschefen har ansvar för Solskiftet samt en annat liknande men mindre verksamhet. Verksamheten håller på att byta enhetschef. Både den avgående och den tillträdande enhetschefen har adekvat högskoleutbildning och erfarenhet. Det finns också en samordnarfunktion. Denne sköter personalplanering och ger dagligt stöd till verksamheterna.

Förbättringsmöjligheter, personal:

- *Utbildning.* Det ska vara tydligt vilken kompetens som efterfrågas vid rekrytering av personal, både tillsvidareanställda och vikarier. Grundnivåutbildningen på hela verksamheten behöver vara högre.
- *Andel vikarietimmor.* Verksamheten ska arbeta för att i möjligaste mån minska andel arbetstid som utförs av visstidsanställda. I den mån man ändå behöver använda vikarier regelbundet ska man sträva efter hög kontinuitet bland de som anlitas.

4. Samverkan och samarbete

Verksamheten samarbetar med många parter, där verksamheten själva benämner föräldrar och vårdnadshavare som de viktigaste. LSS-handläggarna är en annan viktig part. Verksamheten bedömer att samarbetet fungerar bra, men personalen önskar ibland att det fanns tydligare mål uppsatta för insatsen efter utredningen. Man vill också gärna ha mer kunskap om framtida efterfrågan och behov. Visst samarbete sker med individ- och familjeomsorg när det är föranlett av behov. Verksamheten upplever att de ibland inte förstår vad det är som händer efter t ex en anmälan. Detta kan till viss del förklaras av sekretess.

5. Uppföljning och utvärdering av verksamheten

Det finns en verksamhetsplan som utgår från de mål som är uppsatta för produktionsförvaltningen. Man har brutit ner dessa mål till Solskiftets verksamhet. Målen är inte fullt ut förankrade i personalgruppen, även om personalen tycker att man arbetar med förbättringar ständigt. Målen utgår till stor del från den interna organisationen och organisationens behov, snarare än från den enskildes behov.

Det saknas en sammanställning över det kvalitetsarbete som bedrivs och de förbättringar som görs.

Förbättringsmöjligheter, uppföljning och utvärdering:

- *Mål.* Verksamhetens mål behöver förankras i personalgruppen. De ska brytas ner och fungera i det dagliga arbetet och vara fokuserade på barnet eller den unges behov.
- *Kvalitetsarbete.* De förbättringar som genomförs i verksamheten ska dokumenteras på ett systematiskt sätt.

6. Lex Sarah och synpunkter & klagomål

Rutiner för lex Sarah och för synpunkter och klagomål finns. Dessa är inte kända av personalen och används inte. Däremot sker många kontakter med föräldrar och andra berörda utan att de dokumenteras som synpunkter eller klagomål när det är fallet.

Förbättringsmöjligheter, fel & brister och synpunkter & klagomål:

- *Rutiner för Lex Sarah och synpunkter/klagomål.* Rutinerna finns men används inte. Återkommande repetition och genomgång av syftet ska genomföras. Det ska framgå att systemen används för det systematiska förbättringsarbetet. Man

kan använda blanketterna för att dokumentera de förbättringar som redan genomförs.

7. Dokumentation

Alla besökare har en genomförandeplan. Planen finns i dagsläget i pappersform, personalen håller på att lära sig att använda verksamhetssystemet Procapita. Föräldrarna inbjuds att delta i genomförandeplanen, men inte barnen. Det ges oftast generella mål i beslutet från LSS-handläggarna, och verksamheten ska bryta ner dessa mål till att gälla den unge.

Varje barn eller ungdom har en egen pärm som förvaras i låst skåp på avdelningen. Viktig information anslås först i pärmen, t ex om det finns information om epilepsianfall eller särskilda behov. I övrigt är pärmarna delvis röriga och en enhetlig struktur saknas. Det finns också information som inte är aktuell längre eller inte daterad.

Förbättringsmöjligheter, dokumentation:

- *Dokumentation.* När dokumentationen finns i pappersform ska den vara enligt en enhetlig struktur. Gammal, inaktuell information ska tas bort. Barnet bör i möjligaste mål själv delta i upprättandet av genomförandeplanen.

Granskning av rutiner för läkemedelshandlingen på Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet den 11/3 2013

Medicinskt ansvarig sjuksköterska har tillsammans med sakkunnig funktionshinder granskat Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet avseende rutiner för läkemedelshandlingen..

Vid uppföljningsmöte medverkade enhetschef en personal från verksamheten, sakkunnig funktionshinder och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Det förekommer inte någon hälso- och sjukvård genom delegeringar. Det är barnens föräldrar som har ansvaret för barnens mediciner och som ger personalen medgivande till att dela ut mediciner till barnen under den tid de vistas på korttidsboendet.

Rutiner finns för hur informationsöverföring ska ske mellan föräldrar och enhetens personal, rutiner finns även för hur mediciner förvaras på enheten och hur personal ska förfara när de hjälper ett barn med sina mediciner.

Rutiner finns för akuta situationer och föräldrar kontaktas alltid om vidbehovs mediciner behöver ges till ett barn.

Nedskrivna hygienrutiner finns för verksamheten. Enheten har rutiner för hantering av livsmedel och vid matlagning.

8.

**Återrapportering från Produktionsstyrelsen
efter granskningar på Smedby
gruppbostad, Oppsätra gruppbostad och
Malvavägen stöd och service**

Socialförvaltningen
Sara Eriksson

Tjänsteutlåtande

2013-02-27

Dnr VON 2012/0051-791

Till Vård- och omsorgsnämnden

Återrapportering från Produktionsstyrelsen efter granskningar på Smedby gruppbostad, Oppsätra gruppbostad och Malvavägen stöd och service**Förslag till beslut****Vård- och omsorgsnämnden beslutar**

Godkänna redogörelserna av åtgärder med anledning av resultat från granskningar av Smedby gruppbostad, Oppsätra gruppbostad och Malvavägen stöd och service från Produktionsstyrelsen

Redogörelse för ärendet

Under 2013 har socialförvaltningen gjort granskningar på Smedby gruppbostad, Oppsätra gruppbostad och Malvavägen stöd och service (verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS). Verksamheterna drivs av Produktionsstyrelsen på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden.

Granskningarna konstaterade ett antal områden där verksamheterna inte uppfyllde kraven enligt lagar och bestämmelser och Vård- och omsorgsnämnden krävde återrapportering från Produktionsstyrelsen.

Produktionsstyrelsen redogör för sina åtgärder i de bifogade svaren.

Förvaltningens slutsatser

Sakkunnig inom funktionshinder har granskat svaren och varit i kontakt med verksamheterna och bedömer att svaren är tillräckliga. Vissa förbättringsåtgärder, framförallt de som rör mål och utveckling, är pågående processer i verksamheten och kan inte bedömas vara klara på så kort tidsperiod som har gått sedan granskningen. Det viktiga är dock att verksamheten och ledningen aktivt arbetar med processer runt dessa områden. Uppföljning av dessa förbättringsområden sker i samband med kommande ordinarie granskningar.

Bilagor

Bilaga 1 Redogörelse av åtgärder med anledning av granskning av Smedby gruppbostad, PS § 9, 2013-01-31

Bilaga 2 Redogörelse av åtgärder med anledning av granskning av Oppsätra gruppbostad, PS § 8, 2013-01-31

Bilaga 3 Granskning av Malvavägen stöd och service under april 2012 (svar), 2012-12-20

Beslut bör delges

Produktionsstyrelsen

Sara Eriksson

Sakkunnig funktionshinder

PS § 9
Utdrag: VON

Dnr. PS 2013/0004

Redogörelse av åtgärder med anledning av granskning av Smedby gruppbostad

Socialförvaltningen har genomfört en granskning av Smedby gruppbostad med krav på åtgärder och återrapport.

Grundkrav för tillsvidareanställning på Smedby gruppbostad är gymnasieskolans Vård och omsorgsprogram alternativt Barn och fritidsprogrammet. Det finns även personal som har den formella vårdutbildningen (GPU+PPU) sedan tidigare. Vid rekrytering av långtidsvikarier gäller samma krav. För timavlönad personal är ovanstående ett önskemål, men ej ett absolut krav. Bemanningen utgår alltid ifrån att ordinarie personal (med formell utbildning) finns i tjänst vid varje arbetspass.

All personal har under våren fått genomgång av de system som finns för att förbättra verksamheten, t ex Lex Sarah och synpunkter/klagomål och det har repeteras på konferenser på de olika avdelningarna under december 2012 och januari 2013. Informationen kommer att upprepas kontinuerligt vid personalkonferenser.

Produktionsförvaltningen håller på att utarbeta nya riktlinjer för den enskildes privata medel, dessa riktlinjer kommer man på Smedby gruppbostad att följa. Överenskommelser med varje god man om hur ekonomin för den enskilde ska hanteras har genomförts. Utöver de tre ovanstående kraven på förbättring har socialförvaltningen redovisat andra förbättringsmöjligheter. Dessa arbetar verksamheten aktivt med under 2013.

Tidigare beredning

Produktionsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-01-11, Dnr 2012/0008

Vård- och omsorgsnämndens tjänsteutlåtande daterat 2012-11-27, Dnr 2012/0051-791

Produktionsstyrelsens beslut

1. Redogörelse av åtgärder med anledning av genomförd granskning godkänns
2. Redogörelsen översänds till vård- och omsorgsnämnden

PS § 8
Utdrag: VON

Dnr. PS 2012/0043

Redogörelse av åtgärder med anledning av granskning av Oppsätra gruppbostad

Socialförvaltningen har genomfört en granskning av Oppsätra gruppbostad med krav på åtgärder och återrapport.

All personal har fått utbildning i att dokumentera i verksamhetssystemet Procapita, både då det gäller anteckningar och att skriva genomförandeplaner. Utbildning och handledning kommer under 2013 att inriktas på LSS intentioner och synsätt på individen. Riskbedömningar för den enskilde vad gäller enhetens valda arbetssätt genomförs och dokumenteras i genomförandeplanen.

All personal har under våren fått genomgång av bestämmelser om klagomål och synpunkter samt rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah och det har repeteras på konferenser på de olika avdelningarna under december 2012 och januari 2013. Informationen kommer att upprepas kontinuerligt vid personalkonferenser.

Rutiner för hantering av den enskildes medel utvecklas för hela verksamhetsområdet för närvarande. På Oppsätra har alla kontaktpersoner under hösten 2012 tillsammans med den enskildes gode man skrivit skriftliga överenskommelser vad gäller hantering av den enskildes privata medel. Utöver de fyra ovanstående kraven på förbättring har socialförvaltningen redovisat andra förbättringsmöjligheter. Dessa arbetar verksamheten aktivt med under 2013.

Tidigare beredning

Produktionsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-01-11, Dnr 2012/0043-791
Vård- och omsorgsnämndens tjänsteutlåtande daterat 2012-11-07, Dnr 2012/0051-791

Produktionsstyrelsens beslut

1. Redogörelse av åtgärder med anledning av genomförd granskning godkänns
2. Redogörelsen översänds till vård- och omsorgsnämnden

Granskning av Malvavägen stöd & service (LSS) under april 2012.**Återrapportering på åtgärder och rekommendationer från denna rapport.**

- **Systematisk dokumentation och analyser av avvikande händelser, både sådana som rör den boendes situation och sådana som kan innebära arbetsmiljörisker, ska göras i större utsträckning.**
Personalen har haft utbildning i dokumentation och dokumentationsprogrammet Procapita. Riskanalyser finns på kunder och miljö. Tillbud och arbetsskaderapporter skrivs och analyseras alltid.
- **De boendes mål och utvärderingar av dessa ska kunna följas över tid.**
Kunderna har genomförandeplaner med mål och utvärderingar minst en gång per år. Vid utvärderingarna görs alltid tillsammans en tillbakablick för att följa upp kundens mål.
- **Det pågående arbetet för att inte orsaka inskränkningar i den enskildes självbestämmande och livskvalitet ska fortsätta.**
Det är kunden som bestämmer vad och hur man vill ha det stöd som han/hon kan få. Detta sker genom samförstånd mellan kund och personal.

10.

**Rapportering av ej verkställda beslut enligt
SoL och LSS per den 2013-03-31**

Biståndsenheten
Sigbritt Sundling

Tjänsteutlåtande

2013-03-20

Dnr VON 2013/0012-739

Till Vård- och omsorgsnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS 2013-03-31

Rapporten avser äldreomsorg enligt SoL och omsorg till personer med funktionsnedsättning enligt SoL och LSS

Förslag till beslut**Vård- och omsorgsnämndens beslut**

1. anteckna rapporten till protokollet
2. överlämna rapporten till Kommunfullmäktige

Redogörelse för ärendet

Kommunerna har skyldighet enligt 16 kap 6 f § Socialtjänstlagen (SoL) och enligt 28 f § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att till Socialstyrelsen och revisorerna rapportera in gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

Vård- och omsorgsnämnden ska även till Kommunfullmäktige lämna statistikrapport över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för gynnande beslut.

Förvaltningens slutsatser

Det fanns tjugonio ej verkställda beslut enligt SoL per den 31 mars 2013
Tjugo beslut avser särskilt boende, två beslut avser växelboende, fyra trygghetslarm, ett beslut om dagverksamhet, ett beslut om hemtjänst och ett beslut om HVB boende.

Det fanns tre ej verkställda beslut enligt LSS per den 31 mars 2013
Tre beslut avser bostad med särskild service för vuxna

SoL

Kvinna född 1943 beslut särskilt boende 2012-05-07. Erbjuden lägenhet tackade nej 2012-09-24. Återtagit ansökan 2013-03-14.

Kvinna född 1922 beslut särskilt boende 2012-06-19. Flyttat till särskilt boende 2013-01-08.

Kvinna född 1926 beslut särskilt boende 2012-06-19. Flyttat till särskilt boende 2013-01-21.

Man född 1923 beslut särskilt boende 2012-06-20. Flyttat till särskilt boende 2012-01-25.

Kvinna född 1923 beslut särskilt boende 2012-08-16. Tackat nej till erbjuden plats 2012-09-26. Väntar på särskilt boende i annan kommun.

Kvinna född 1922 beslut särskilt boende 2012-07-25. Flyttat till särskilt boende 2013-01-02.

Kvinna född 1943 beslut växelvårdsboende 2012-08-03. Tackat nej till erbjuden plats 2013-01-22 och 2013-04-05.

Kvinna född 1938 beslut särskilt boende 2012-08-22. Flyttat till särskilt boende 2012-01-15.

Man född 1936 beslut särskilt boende 2012-08-22. Flyttat till särskilt boende 2013-02-25.

Man född 1930 beslut särskilt boende 2012-08-22. Flyttat till särskilt boende 2013-02-25.

Man född 1917 beslut särskilt boende 2012-08-23. Tackat nej till erbjuden plats 2013-03-18.

Man född 1937 med beslut särskilt boende 2012-08-27. Tackat nej till erbjuden plats 2013-03-22.

Kvinna född 1921 beslut särskilt boende 2012-09-04. Ej kunnat erbjudas boende, saknas ledig lägenhet.

Kvinna född 1927 beslut särskilt boende 2012-09-09. Flyttat till särskilt boende 2013-03-11.

Man född 1921 beslut särskilt boende 2012-09-12. Flyttat till särskilt boende 2013-01-23.

Kvinna född 1928 beslut särskilt boende 2012-09-14. Flyttat till särskilt boende 2013-03-25.

Man född 1925 beslut särskilt boende 2012-10-09. Tackat nej till erbjuden plats 2013-02-17.

Kvinna född 1928 beslut särskilt boende 2012-10-09. Tackat nej till erbjuden plats 2013-02-17.

Kvinna född 1917 beslut särskilt boende 2012-10-24. Ej kunnat erbjudas boende, saknas ledig lägenhet.

Kvinna född 1946 beslut trygghetslarm 2012-11-19. Tackat nej till erbjuden insats. Samtal pågår med anhörig.

Kvinna född 1949 beslut trygghetslarm 2012-11-21. Registrerad mot larmcentral 2012-12-21. Har inte kunnat verkställas då teletekniska förutsättningar saknas i hemmet.

Kvinna född 1931 beslut särskilt boende 2012-11-22. Ej kunnat erbjudas boende, saknas ledig lägenhet.

Man född 1942 beslut trygghetslarm 2012-11-22. Registrerad mot larmcentralen 2012-12-04. Ej kunnat verkställas då teletekniska förutsättningar saknas i hemmet.

Kvinna född 1925 beslut hemtjänst 2012-11-28. Har ej kunnat verkställas då kvinnan bor tillfälligt hos en anhörig.

Man född 1935 beslut växelvårdsboende 2012-11-29. Beslutet har inte kunnat verkställas pga korttidsboende på heltid.

Kvinna född 1934 beslut särskilt boende 2012-11-30. Flyttat till särskilt boende 2013-03-38.

Kvinna född 1934 beslut dagverksamhet 2012-12-03. Tackat nej till erbjudande. Ska börja i verksamheten 2012-05-08.

Kvinna född 1968 beslut HVB 2012-12-10. Tackat nej till erbjuden plats.

Man född 1943 beslut trygghetslarm 2012-12-20. Tackat nej till installation av trygghetslarm 2013-03-14.

LSS

Kvinna född 1992 beslut bostad vuxna 2012-08-10. Ej kunnat erbjudas boende, saknas ledig lägenhet.

Kvinna född 1991 beslut bostad vuxna 2012-08-91. Ej kunnat erbjudas boende, saknas ledig lägenhet.

Kvinna född 1992 beslut bostad vuxna 2012-09 04. Ej kunnat erbjudas boende, saknas ledig lägenhet.

Beslut bör delges

Kommunfullmäktige

Akt

Anne Simmasgård
SocialchefSigbritt Sundling
Enhetschef biståndsenheten